

Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui

Kodas: 188734870

Adresas: Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius

Tel. (8 5) 279 1005

El. paštas: info@lvat.lt

2022 m. gruodžio 8 d.
Vilnius

Pareiškėjas:

Lietuvos Respublikos Seimo narys Remigijus Žemaitaitis
Adresas: Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius

Pareiškėjo atstovas:

Advokatas Paulius Miliauskas
Advokatų profesinė bendrija „Miliauskas, Zemlytė ir
Lauraitytė“
Adresas: Palangos g. 4, 01402 Vilnius (Talent Garden
Vilnius)
Tel. +370 (687) 41 685
El. paštas: paulius.miliauskas@mz.legal

Ginčijamą teisės aktą priėmusi institucija:

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba
Kodas: 188706554
Adresas: Verkių g. 25C-1, 08223 Vilnius
El. paštas: info@vert.lt

Normos, suteikiančios teisę teikti prašymą:

Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos
įstatymo 112 straipsnis

Ginčijamas teisės aktas:

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m.
spalio 24 d. nutarimas Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų
prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos
pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines
vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m.
spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų
prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos
pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines
vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtintas Asmenų
pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos
gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos
elektrines vertinimo tvarkos aprašas

Priėmimo data 2022 m. spalio 24 d.

Paskelbta Teisės aktų registre – 2022 m. spalio 24 d.

Įsigaliojimo data – 2022 m. spalio 25 d.

PAREIŠKIMAS

Dėl norminių teisės aktų ištyrimo

I. FAKTINĖS APLINKYBĖS

1. Lietuvos Respublikos elektros energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reguliavimo, priežiūros ir kontrolės bei veiklos elektros energetikos sektoriuje organizavimo teisinius pagrindus nustato Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas¹ (toliau – **Elektros energetikos įstatymas**) (Elektros energetikos įstatymo 1 straipsnio 1 dalis).
2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas² (toliau – **Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymas** arba **Įstatymas**) nustato specialias nuostatas atsinaujinančių išteklių energetikos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriaus valstybinio valdymo, reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės bei veiklos atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje organizavimo teisinius pagrindus, taip pat energetikos tinklų operatorių, energijos iš atsinaujinančių išteklių gamintojų veiklos valstybinį reglamentavimą (Įstatymo 1 straipsnio 1 dalis).
3. Vadovaujantis Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta atsinaujinančių išteklių energijos sąvoka, Įstatymas, *inter alia*, taikomas saulės šviesos energetikos sektoriui.
4. Pagal iki 2022 m. liepos 7 d. galiojusią Įstatymo redakciją nebuvo ribojama saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia. 2022 m. gegužės 16 d. viešai prieinamais duomenimis Lietuvoje buvo planuojama įgyvendinti daugiau nei 50 saulės ir vėjo jėgainių projektų, iš viso siekiančių 4,66 GW instaliuotą galią³ (Priedas Nr. 1).
5. Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. birželio 23 d. priėmė Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20-1, 20-2, 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13-1, 20-3 straipsniais įstatymą⁴ (toliau – **Pakeitimo įstatymas**). Pakeitimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalis nustato:

*„Papildyti 13 straipsnį 10 dalimi: „10. **Saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia negali viršyti 2 GW. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, nustatiusi, kad saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia yra lygi 2 GW, nedelsdama apie tai raštu informuoja Energetikos ministeriją ir elektros tinklų operatorius. Nuo atitinkamo pranešimo gavimo dienos elektros tinklų operatoriai neišduoda gamintojams išankstinių prisijungimo sąlygų, prijungimo sąlygų ir nepasirašo ketinimų protokolų. Saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia apskaičiuojama kaip šių elektrinių įrengtųjų galių, nurodytų galiojančiuose ketinimų protokoluose, leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, leidimuose gaminti elektros energiją, rangovų deklaracijose, kurios pateikiamos elektros tinklų operatoriui, ir prijungimo sąlygose, išduotose gamintojams, kuriems leidimai nėra reikalingi, suma. Į šią galią nėra įskaičiuojama atsinaujinančių išteklių energijos bendrijoms, piliečių energetikos bendrijoms ir gaminantiems vartotojams priskirta elektrinių įrengtoji galia. Pasiekus 2 GW suminę įrengtąją galią, Vyriausybės įgaliota institucija atlieka technodinaminį ir ekonominį saulės šviesos energijos elektrinių plėtros vertinimą ir, atsižvelgdama į Nacionaliniame pažangos plane nustatytus energetikos politikos strateginius tikslus ir (arba) pažangos uždavinius, teikia Vyriausybei pasiūlymą dėl tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros.“***

¹ Elektros energetikos įstatymas priimtas 2000 m. liepos 20 d., Elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881.

² Įstatymas priimtas 2011 m. gegužės 12 d., Įstatymo Nr. XI-1375.

³ <https://www.vz.lt/pramone/2022/05/16/didziausi-lietuvos-saules-ir-vejo-parkai-vienoje-vietoje-vz-zemelapis> (Straipsniui perskaityti reikalinga „Verslo žinių“ prenumerata, dėl ko straipsnis pridedamas ir kaip šio prašymo priedas Nr. 1)

⁴ Įstatymo Nr. XIV-1169.

6. Vadovaujantis Pakeitimo įstatymo 18 straipsnio 1 dalimi, nuostata dėl Įstatymo 13 straipsnio papildymo 10 dalimi įsigaliojo 2022 m. liepos 8 d.
7. Tačiau tiek Pakeitimo įstatymo priėmimo, tiek jo įsigaliojimo dieną saulės šviesos elektrinių suminė įrengtoji galia **jau viršijo** Pakeitimo įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodytą 2 GW dydį. Šią aplinkybę patvirtina vieša informacija. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – **VERT** arba **Taryba**) viešai pripažįsta, kad „**VERT 2022 m. liepos 13 d. kreipėsi į perdavimo ir skirstymo tinklų operatorius, kad šie laikinai neišduotų išankstinių prijungimo sąlygų, prijungimo sąlygų, nepasirašytų ketinimų protokolų, nes, pirminiu vertinimu, yra viršyta suminė 2 GW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtoji galia.**“ (Priedas Nr. 2, <https://www.regula.lt/Puslapiai/naujienos/2022-metai/2022-07-22/vert-pranesimas-d%C4%97l-saules-elektriniu-skirtu-komercinei-elektros-energijos-prekybai-pletros.aspx>). Seimo narys Remigijus Žemaitaitis iš Valstybės energetikos reguliavimo tarybos gavo šios institucijos 2022 m. liepos 13 d. raštą Nr. R2-(E)-4070 „Dėl informacijos apie saulės elektrinių galias“ (toliau – **Pranešimas**), kuriuo pastaroji informavo Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją apie tai, kad jau yra pasiekta ir viršyta Įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje numatyta saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia (Priedas Nr. 3). Konkrečiai Pranešime nurodoma:

„Pagal LITGRID AB ir AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau kartu – operatoriai) pateiktą informaciją (atitinkamai 2022 m. liepos 1 d. raštas Nr. 22SD-2901 ir 2022 m. liepos 1 d. elektroninis laiškas (reg. Nr. R1-8664) pagal minėtus dokumentus rezervuotos galios (tinklų pralaidumai) elektros energijos perdavimo tinkle sudaro 3,1655 GW, o elektros energijos skirstymo tinkle 0,6346 GW, t. y. suminė rezervuota galia saulės šviesos energijos elektrinėms perdavimo ir skirstymo tinkluose sudaro 3,8 GW. <...> Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, ir įvertinę elektros tinklų operatorių pateiktus ir Tarybos turimus duomenis, informuojame, kad pagal atliktą pirminį vertinimą jau yra pasiekta ir viršyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje nurodyta 2 GW saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia, skaičiuojant taip, kaip numatyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme.“
8. Taigi, Pakeitimo įstatymu naujai įvesta saulės šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios riba (2 GW) buvo gerokai viršyta dar prieš Pakeitimo įstatymo įsigaliojimą – Pranešime pateikiami duomenys apie įrengtosios galios dydį 2022 m. liepos 1 dienai.
9. **2022 m. gruodžio 7 d. d. Seimo narių grupė pateikė prašymą Lietuvos Respublikos Konstituciniam Teismui, kad šis patikrintų „Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20-1, 20-2, 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 13-1, 20-3 straipsniais įstatymo 6 straipsnio 2 dalies atitiktį Lietuvos Respublikos Konstitucijai“** (Priedas Nr. 4, prašymo Nr. 1B-22/2022).
10. Paraleliai VERT 2022 m. rugsėjo 22 d. savo internetinėje svetainėje publikavo pranešimą, kuriuo kvietė rinkos dalyvius teikti pastabas ir pasiūlymus dėl Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo projekto (toliau – **Aprašo projektas**) (Priedas Nr. 5).
11. 2022 m. spalio 14 d. VERT savo internetinėje svetainėje publikavo pranešimą dėl pakartotinio Aprašo projekto derinimo (Priedas Nr. 6).
12. Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašas (toliau – **Aprašas**) Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (VERT) 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos

pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – **Nutarimas**) buvo patvirtintas⁵ (Priedas Nr. 7).

13. Kadangi, Seimo nario nuomone, Aprašas yra prieštaraujantis tiek konstituciniams principams (teisės aktai negalioja atgal; tik įstatymu galima nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir apribojimus, kuriais daromas esminis poveikis ūkinei veiklai), tiek įstatymams, pagal kuriuos rezervuojant perdavimo elektros tinklų pralaidumus prioritetą yra taikomas „*elektros energijos kaupimo įrenginiams ar hibridinėms elektrinėms*“ bei taisyklei, kad teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos, todėl kreipiamasi dėl Aprašo teisėtumo ištyrimo.

II. PAREIŠKIMO PAGRINDAS

- A. **Nutarimu teisiniai santykiai reguliuojami atgaline data, o tai pažeidžia iš konstitucinio teisinės valstybės principo kylantį reikalavimą teisėkūros subjektams nepriimti teisės aktų, kurie galiotų atgal (*lex retro non agit*) (pareiškimo dalyko 3, 7-8 prašymai)**

Prašoma ištirti Nutarimo 2 punkto teisėtumą

14. Nutarimo 2 punkto nuostata, kurioje numatyta, kad „2. Nustatyti, kad šiuo nutarimu patvirtintas Aprašas taikomas nagrinėjant asmenų prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines, **pateiktus iki ir po šio Aprašo įsigaliojimo dienos**“, reiškia naujai įsigaliojusio Aprašo taikymą ne būsimam, o tiek ir po, tiek ir iki Aprašo įsigaliojimo atsiradusiam faktui, t. y. ir prašymams išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines (toliau ir – **Prašymas išduoti leidimą** arba **Prašymai išduoti leidimus**), pateiktiems ir prieš Aprašo įsigaliojimą.

Konstitucinio principo turinys, kuriam prieštarauja Nutarimo 2 punktas

15. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja įvairius reikalavimus įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams, *inter alia* tai, kad **teisės aktų galia yra nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*)**, nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*) (*inter alia* Konstitucinio Teismo 2011 m. spalio 25 d. nutarimas).
16. 1994 m. kovo 16 d. ir 2001 m. sausio 11 d. nutarimuose Konstitucinis Teismas pažymėjo, kad *lex retro non agit* principas reiškia, jog **įstatymai taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurios atsiranda po šių įstatymų įsigaliojimo**. 1994 m. kovo 16 d. Konstitucinio Teismo nutarime nurodoma, kad **negalima iš asmens reikalauti laikytis taisyklių, kurių jo veiklos metu nebuvo ir todėl jis negalėjo žinoti būsimų reikalavimų**. Teisės subjektas turi būti tikras, kad jo veiksmai, padaryti vadovaujantis teisės aktais, galiojusiais jų padarymo metu, bus laikomi teisėtais. Priešingu atveju, pats įstatymas netektų autoriteto ir tai kliudytų nustatyti stabilią teisinę tvarką. Konstitucinio Teismo 2007 m. lapkričio 29 d., 2011 m. spalio 25 d. nutarimuose taip pat konstatuota, kad **negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris įsiterptų į jau pasibaigusius teisinius santykius; toks reguliavimas, kuris galėtų pakeisti teisės normas, kai reguliuojami santykiai jau yra užbaigti, sudarytų prielaidas paneigti asmenų teisėtus lūkesčius, teisinį tikrumą ir teisinį saugumą, konstitucinį teisingumo principą**.

⁵ <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/d4859470539511edbc04912defe897d1>.

17. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje yra pasisakyta, kad, siekiant teisiųjų santykių stabilumo, administracinių bylų teisenoje taikomas principas *lex retro non agit* (įstatymas atgal negalioja) (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. gegužės 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A261-1960/2012). **Šiuo principu siekiama užtikrinti teisinio reguliavimo bei asmenų teisinio statuso aiškumą, stabilumą. Subjektai turi žinoti, kokio elgesio iš jų yra tikimasi, reikalaujama, ir turi būti tikri, kad už teisės aktus atitinkantį elgesį jiems nebus taikomos teisinės poveikio priemonės vėliau pasikeitusio teisinio reguliavimo pagrindu** (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. balandžio 26 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A552-1508/2012).

Argumentacija, kodėl Nutarimo 2 punktą prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui

18. Nė vienas iš saulės šviesos energijos gamintojų ar teisėtus lūkesčius įgijusių planuojančių statyti ar įrengti saulės šviesos energijos elektrines asmenų iki Aprašo (bei Nutarimo) priėmimo negalėjo numatyti, kad, jiems iki Aprašo įsigaliojimo pateikus Prašymus dėl leidimų išdavimo, tokie jų prašymai bus nagrinėjami jau remiantis Aprašu, kuris nustato visiškai nepalankų reguliavimą, kai Aprašu yra reikalaujama pateikti ypač daug papildomos informacijos, įvairių patvirtinimų, kuriems subjektai iš anksto pasiruošti negalėjo. Taigi, konkrečiu atveju leidimų išdavimo reguliavimas, priimant Aprašą, buvo pakeistas asmenims jau esant pateikus Prašymus dėl leidimų išdavimo pagal ankstesnę tvarką. Todėl Aprašu, kuris patvirtintas Nutarimu, akivaizdžiai yra įsiterpiama į pasibaigusius teisinius santykius. **Kitaip tariant, Nutarimo 2 punkte nepagrįstai yra nustatytas atgalinis Aprašo galiojimas.**
19. Tiek Nutarime, tiek VERT informacinio rašto „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo projekto pakartotinio derinimo“ derinimo pažymoje „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo projekto“ (toliau – **Apibendrinimas**) (Priedai Nr. 5-6) VERT pasisako, kad Aprašas (bei Nutarimas) priimti, remiantis Atsinaujančių išteklių energetikos įstatymo 10 straipsnio 13 dalies pakeičiais. Seimo nario įsitikinimu, sprendžiant klausimą, ar Nutarimas atitinka konstitucinį teisinės valstybės principą, kuris numato, kad teisės aktai galioja į ateitį, neturi reikšmės kitais įstatymais numatytas reguliavimas. **Konkrečiu atveju sprendžiama būtent dėl Nutarimo, kuriuo patvirtintas Aprašas, teisėtumo.**
20. Atitinkamai, įstatymai ir kiti teisės aktai, taip pat Nutarimas bei Aprašas, kuris patvirtintas tokiu Nutarimu, turėtų būti taikomi tiems faktams ir pasekmėms, kurie atsiranda po atitinkamo teisės akto – šiuo atveju, Nutarimo priėmimo bei, atitinkamai, Aprašo įsigaliojimo. **Kitaip tariant, Nutarime, kuriuo patvirtintas Aprašas, turėtų būti nurodoma, kad Aprašas taikomas tik į ateitį, t. y. tiems asmenims, kurie pateikė Prašymus išduoti leidimus po Nutarimo priėmimo ir, atitinkamai, Aprašo įsigaliojimo, tačiau ne iki to.** Apraše numatytų reikalavimų (įskaitant šio pareiškimo B dalyje išvardintus) atsinaujančią energetiką vystantys subjektai, pateikę Prašymus dėl leidimų išdavimo dar iki Aprašo įsigaliojimo, iki pat 2022 m. spalio 25 d. neturėjo galimybės numatyti bei pasiruošti jiems/juos įgyvendinti, net jeigu ir būtų laikoma, kad reikalavimai yra pagrįsti (konkrečiu atveju Pareiškėjas laiko, kad didžioji dauguma Apraše nurodytų reikalavimų nėra pagrįsti).
21. Nagrinėjamu atveju teisėkūros subjektų priimti teisės aktai akivaizdžiai lemia, kad priimtas naujas teisinis reguliavimas (Nutarimas ir juo patvirtintas Aprašas) yra taikomas juridiniams faktams (Prašymams dėl leidimų išdavimo), kurie įvyko dar iki atitinkamų teisės aktų įsigaliojimo. Taigi, yra susiklosčiusi situacija, kai naujojo teisinio reguliavimo subjektai niekaip negalėjo numatyti ir pagal tokį reguliavimą (nes jo paprasčiausiai nebuvo) negalėjo pateikti Prašymų leidimams išduoti. Teisėkūros subjektas (VERT) šiuo atveju sukūrė situaciją, kai subjektų Prašymai dėl leidimų išdavimo buvo pateikti pagal prašymų metu galiojusį reguliavimą, o bus

vertinami pagal naujai sukurtas taisykles, kurios iš esmės keičia Prašymams išduoti leidimus taikomus reikalavimus. Natūralu, kad būtent tokia situacija draudžia konstitucinis teisinės valstybės principas.

22. Išimtis dėl aktų grįžtamosios galios draudimo šiuo atveju, atitinkamai, Nutarimo 2 punkto atžvilgiu netaikoma, nes Aprašas, patvirtintas Nutarimu, ne palengvina, o tik apsunkena galimybes vystyti atsinaujinančią energetiką – nustato papildomus ribojimus atsinaujinančios energetikos gamintojams.

Prašoma ištirti Aprašo 5.4 ir 5.5 punktų teisėtumą

23. Pažymėtina, kad ne tik pats Aprašas kaip toks nepagrįstai taikomas atgal, **tačiau ir jame esančiose nuostatose reikalavimai (tiesiogiai) formuluojami į praeitį.** Aprašo, įsigaliojusio **2022 m. spalio 25 d.**, 5.4 ir 5.5 punktuose yra nurodoma, kad asmenys VERT informaciją apie savo finansinę būklę turi pateikti tokią, kuri būtų atitikusi reikalavimus jau **2022 m. rugsėjo 1 d.:**

„5.4. asmens nuosavo ir įstatinio kapitalo santykis atitinka Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnio reikalavimus 2022 m. rugsėjo 1 d., išskyrus asmenis, kuriems netaikomi šio įstatymo reikalavimai“

„5.5. juridinis asmuo 2022 m. rugsėjo 1 d. neturi pradelstų skolinių (finansinių) įsipareigojimų arba jų turi, tačiau įrodo, kad asmens apyvartinės lėšos yra pakankamos pradelstiems skoliniam (finansiniam) įsipareigojimams padengti ir kad juos padengus asmuo yra pajėgus išplėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus“

Konstitucinio principo turinys, kuriam prieštarauja Aprašo 5.4 ir 5.5 punktai

24. Konkrečiu atveju aktualūs tie patys Konstitucinio Teismo bei Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo pateikti išaiškinimai, kurie nurodomi šio pareiškimo 15-17 punktuose.

Argumentacija, kodėl Aprašo 5.4 ir 5.5 punktai prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui

25. Atsinaujinančią energetiką vystantys subjektai, nei Prašymų išduoti leidimus pateikimo metu, nei 2022 m. rugsėjo 1 d. negalėjo numatyti, kad nuo 2022 m. spalio 25 d. iš jų pagal Aprašą bus reikalaujama tokios informacijos, apie kurią jie ir sužinojo tik 2022 m. spalio 25 d., įsigaliojus Aprašui, tačiau kuri buvo, pasirodo, svarbi VERT vertinant Prašymų išduoti leidimus atitiktį teisės aktų reikalavimams.
26. Taigi, susiklostė situacija, kai subjektai, į kuriuos yra nukreiptas naujas teisinis reguliavimas (Nutarimas ir Aprašas) niekaip negalėjo žinoti ir negalėjo imtis jokių teisinių veiksmų, kurie leistų užtikrinti jų atitiktį 2022 m. rugsėjo 1 d. nustatytiems reikalavimams, kadangi tokie reikalavimai paaiškėjo tik 2022 m. spalio 25 d. Tokia situacija yra visiškai nepriimtina demokratinėje teisinėje valstybėje, kadangi nauju reguliavimu iš esmės reikalaujama keisti praeitį (modifikuoti 2022 m. rugsėjo 1 d. duomenis) kas, tikėtina, būtų ne tik neteisėta, bet ir objektyviai neįmanoma. Situacija yra absurdiška dar ir todėl, kad, pagal viešai prieinamus duomenis, Prašymai išduoti leidimus buvo pateikti dar 2022 m. pavasarį ir vasarą, t. y. tiek iki 2022 m. rugsėjo 1 d., tiek iki 2022 spalio 25 d.⁶ Teisinė logika, teisiniai principai ir visa demokratinė santvarka neturi toleruoti

⁶ VERT viešai yra paskelbusi informaciją apie tai, kad prašo papildomos informacijos iš anksčiau, prieš Aprašo įsigaliojimą, Prašymus išduoti leidimus padavusių subjektų (<https://www.vert.lt/Puslapiai/naujienos/2022-metai/2022-10-27/vert-teikia-viesa-isaiskinima-kuriuo-nurodo-kokius-dokumentus-turi-pateikti-asmens-siekiantys-gauti-leidima.aspx>) – „Apraše numatyta, kad **asmens, kurie pateikė VERT prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, sąrašas**

situacijų, kai Prašymai išduoti leidimus yra teikiami 2022 m. pavasarį/vasarą, nauji reikalavimai nustatomi 2022 m. spalio 25 d., o pagal naujus reikalavimus reikia atitikti tam tikrus reikalavimus 2022 m. rugsėjo 1 d. Tai yra pati absurdiškiausia situacija, kokia tik gali susiklostyti, kai subjektai, teikdami Prašymus išduoti leidimus, ne tik nežinojo apie naujus reikalavimus, bet Prašymų išduoti leidimus metu dar net nebuvo 2022 m. rugsėjo 1 d. (ši data buvo ateityje), todėl tokie subjektai objektyviai negalėjo pateikti tokių duomenų. Prašymai išduoti leidimus VERT prabuvo beveik pusę metų nenagrinėti, tada 2022 m. spalio 25 d. VERT priėmė Nutarimą ir Aprašą, kuriuo nustatė reikalavimus atgaline data ir pareikalavo subjektų, kurie Prašymus išduoti leidimus pateikė 2022 m. pavasarį/vasarą pateikti 2022 m. rugsėjo 1 d. duomenis, kai toks reikalavimas atsirado 2022 m. spalio 25 d. Ši situacija neturi jokio loginio paaiškinimo, ji yra akivaizdžiai absurdiška ir grubiai prieštaraujanti konstituciniam teisinės valstybės principui.

27. Konkrečiu atveju susiklostė situacija, kai, kadangi Aprašas, kartu su jame esančiomis taisyklėmis, taikomas ir Prašymams išduoti leidimus, pateiktiems prieš Aprašo įsigaliojimą (dėl to yra teikiamas šis pareiškimas ištirti Aprašo teisėtumą), tai faktiškai VERT jau Aprašo priėmimo metu žinojo, kurios įmonės, pateikusios Prašymus išduoti leidimus prieš priimant bei įsigaliojant Aprašui, jame numatytų taisyklių paprasčiausiai neatitiks. Neatmetama, kad tokios taisyklės tokiam tikslui ir buvo į Aprašą įdėtos – kad kuo daugiau įmonių Apraše numatytų reikalavimų neatitiktų.
28. Nurodyti argumentai patvirtina, kad Nutarimo 2 punkte įtvirtinta taisyklė, kad „Aprašas taikomas nagrinėjant asmenų prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines, pateiktus iki ir po šio Aprašo įsigaliojimo dienos“, taip pat, be kita ko, Aprašo 5.4 ir 5.5 punktai prieštarauja konstitucinio teisinės valstybės principo elementui – reikalavimui teisėkūros subjektams nepriimti teisės aktų, kurie galiotų atgal (*lex retro non agit*). Taip pat (i) Nutarimo 2 punktas, kuriuo nustatoma, kad visas Aprašas yra taikomas prieš jo įsigaliojimą egzistavusiems santykiams, ir Aprašo 5.4 bei 5.5 punktai, kuriuose atskirai nustatomas taisyklių galiojimas atgal, prieštarauja teisinės valstybės principui dėl teisėtų lūkesčių apsaugos. Subjektai, kurių atžvilgiu taikomas Aprašas, neturėjo galimybių numatyti bei pasiruošti Apraše nurodytiems reikalavimams.

B. Aprašu yra įtvirtinti draudimai ir ribojimai, kurie gali būti nustatyti tik įstatymu

29. Seimo narys mano, kad VERT, patvirtindama Aprašą, viršijo jai suteiktus įgaliojimus ir kompetenciją.
30. Apraše yra apstu įstatymais nepagrįstų ribojimų ir papildomų sąlygų leidimams plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gauti, kurie yra nurodomi toliau.

*sudaromas ir asmenys į sąrašą įtraukiami, jeigu asmens, pateikusio prašymą VERT nuosavo ir įstatinio kapitalo santykis atitinka Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnio reikalavimus 2022 m. rugsėjo 1 d., išskyrus asmenis, kuriems netaikomi šio įstatymo reikalavimai ir juridinis asmuo 2022 m. rugsėjo 1 d. neturi pradelstų skolinių (finansinių) įsipareigojimų arba jų turi, tačiau įrodo, kad asmens apyvartinės lėšos yra pakankamos pradelstiems skoliniam (finansiniam) įsipareigojimams padengti ir kad juos padengus asmuo yra pajėgus išplėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus. **2022 m. spalio 26 d. raštu „Dėl informacijos pateikimo“ VERT informavo asmenis, kad ūkio subjektai per 10 darbo dienų nuo šio rašto gavimo dienos VERT turi pateikti informaciją bei dokumentus, patvirtinančius jų atitiktį šio Aprašo nustatytiems reikalavimams, išskyrus atvejus, kai šią informaciją ūkio subjektas VERT buvo pateikęs iki šio Aprašo įsigaliojimo dienos.**”*

Taip pat, kaip nurodyta priede Nr. 2, **jau 2022 m. liepos 22 d.** VERT kreipėsi į subjektus, kurie iki tos datos buvo pateikę Prašymus išduoti leidimus, nurodydama, kad VERT, nagrinėdama pateiktus Prašymus išduoti leidimus, imsis papildomų veiksmų.

B1. Nepagrįstai Apraše įtvirtintas ribojimas dėl žemės sklypų ploto (pareiškimo dalyko 5-6 prašymai)

Prašoma ištirti Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktų teisėtumą

31. Aprašo 5.2.1 punkte yra numatytas nepagrįstas ribojimas dėl žemės sklypo ploto, kurį privalo valdyti Prašymą dėl leidimo išdavimo padavęs asmuo: „*asmuo valdo ne mažesnio nei 1 ha ploto žemės sklypą kiekvienam prašyme nurodytam ir ketinamam išplėtoti saulės šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios megavatu*“. Atitinkamai, nepagrįstas ribojimas yra ir Aprašo 5.2.2 punkte – „*asmuo pateikia dokumentus, įrodančius, kad mažesniame nei Aprašo 5.2.1 papunktyje nurodytame plote galima įrengti ir plėtoti siekiamos įrengtosios galios ir (ar) kitų techninių parametrų ir technologijos saulės šviesos energijos elektrinę (Tarybai pateikiamas saulės šviesos energijos elektrinės įrenginių išdėstymo planas sklype su nurodytais techniniais parametrais)*“.

Aukštesnės galios teisės aktas bei konstitucinis principas, kuriems prieštarauja Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktai – jokiame teisės akte nėra įtvirtinti reikalavimai, numatyti Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktuose

32. Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnis numato leidimais reguliuojamos veiklos elektros energetikos sektoriuje sąlygas ir bendruosius principus, 17 to paties Elektros energetikos įstatymo straipsnis nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo bendrąją tvarką. Šias įstatymo normas detalizuoja ir įgyvendina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – **Taisyklės**). Tokias taisykles įpareigota tvirtinti būtent Vyriausybė ar jos įgaliota institucija (Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktas).
33. Šioje dalyje toliau bus konkretizuojami Elektros energetikos įstatymo 16 ir 17 straipsnių bei Taisyklių aktualūs straipsniai bei punktai.
34. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad **pagal Konstituciją tik įstatymu galima nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir apribojimus, kuriais daromas esminis poveikis ūkinei veiklai** (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. gegužės 31 d., 2008 m. kovo 15 d. nutarimai); **ūkinės veiklos, susijusios su gamtos išteklių naudojimu, apribojimai ar draudimai turi būti nustatomi įstatymu** (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas).
35. Atitinkamai, **konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais, antraip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė prieš poįstatyminius teisės aktus (*inter alia* Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2015 m. gegužės 26 d. nutarimai).**
36. **Konkrečiu atveju Aprašas neturi įstatymo galios, be to – Apraše yra nustatomos papildomos, subjektus apsunkinančios, taisyklės, kurių tiek Pareiškėjo cituojamuose, tiek jokiuose kituose nei įstatymuose, nei poįstatyminiuose aktuose nėra.**

Argumentacija, kodėl Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktai prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 16 ir 17 straipsniams bei Taisyklėms, taip pat – konkrečiam Taisyklių 26¹ punktui ir konstituciniam teisinės valstybės principui

37. Tokių ribojimų, kurie numatyti Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktuose, nėra nei viename galiojančiame įstatyme ar teisėta patvirtintame Vyriausybės (ar jos įgaliotos institucijos) teisės akte. Taip pat VERT ir praktikoje niekada tokių reikalavimų netaikė nagrinėdama ankstesnius Prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus (nors su leidimo išdavimo reikalavimais susiję įstatymai nėra pasikeitę), todėl laikytina, kad Aprašas šiuo aspektu iš esmės prieštarauja Lietuvos Respublikoje galiojančiam principui, kad tik įstatymu galima nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir apribojimus, kuriais daromas esminis poveikis ūkinei veiklai.
38. Kitaip tariant – teisinė hierarchinė sistema, numatanti tiek įstatyminį pagrindą veiklos energetikos sektoriuje leidimų išdavimui, tiek detalizuojanti konkrečius reikalavimus asmenims, norintiems gauti leidimą veikti elektros energetikos sektoriuje, jau yra nustatyta (**Elektros energetikos įstatymo 16 ir 17 straipsniais bei Taisyklėmis, o būtent Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 dalimi, 16 straipsnio 12 dalimi, 16 straipsnio 15 dalimi, 16 straipsnio 24 dalimi, 17 straipsnio 1 dalimi, 17 straipsnio 2 dalimi, Taisyklių 1 punktu**), o šis Aprašas šią teisinę hierarchinę sistemą iškreipia, nustatydamas naujus, iki tol šią sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose nenustatytus reikalavimus leidimų išdavimams, kurių asmenys pagrįstai negalėjo numatyti, tikėtis ir stengtis juos atitikti Prašymo išduoti leidimą pateikimo metu. Todėl bet kokių papildomų ribojimų ir (ar) reikalavimų taikymas (iš esmės – Aprašo priėmimas) tiesiogiai prieštarauja ir minėtoms Elektros energetikos įstatymo nuostatomis ir taip pat neatitinka Taisyklių.
39. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje** numatyta, kad veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės tvirtina Vyriausybė, vadovaudamasi šiame įstatyme, Energetikos įstatyme ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nustatytais reikalavimais. Konkrečiu atveju Aprašas, turinio prasme, gali būti prilyginamas Elektros energetikos 16 straipsnio 2 dalyje minimoms taisyklėms, nes jame yra numatomos taisyklės/reikalavimai būtent Prašymams išduoti leidimus. Tačiau konkrečiu atveju Aprašą patvirtino ne Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje numatyta institucija, o VERT.
40. Kita vertus, ir pačios VERT nuostatuose (patvirtintuose Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747) (toliau – **Nuostatai**) nėra nurodyta, kad VERT turėtų teisę tvirtinti tokį dokumentą kaip Aprašas. Nuostatų 7 punkte yra nurodomi VERT tikslai. Atitinkamai, Nuostatų 8 punkte yra išvardijamos VERT funkcijos/kompetencija. Nuostatų 8 punkte yra nurodyti trijų rūšių aprašai, kuriuos VERT turi teisę priimti, tačiau tokio aprašo, koks yra Aprašas, šiame sąrašė nėra:
- „8. Siekdama Nuostatų 7 punkte nurodytų veiklos tikslų, Taryba atlieka šias funkcijas: <...> 8.22. tvirtina Garantinio geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo vykdymo tvarkos ir sąlygų aprašą; <...> 8.29. tvirtina Elektros energijos rinkos priežiūros tvarkos aprašą; <...> 8.50. tvirtina šilumos gamybos ir (ar) supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašą ir standartines šilumos pirkimo–pardavimo sutarčių sąlygas, privalomas šilumos tiekėjams ir nepriklausomiems šilumos gamintojams, įskaitant asmenis, ketinančius plėtoti šilumos energijos gamybą ir prisijungti prie šilumos perdavimo tinklų; <...>“.*
41. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 12 dalyje** numatyta, kad leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduodamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenims, atitinkantiems Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 8 ir 15 dalyse nustatytus reikalavimus, ir papildomai atitinkantiems 16 straipsnio 12 dalies 1-4 punktuose nustatytus reikalavimus. Šioje Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 12 dalyje yra aiškiai numatyta, kad leidimai plėtoti elektros energetikos gamybos pajėgumus išduodami įstatymo numatyta tvarka, o ne remiantis Aprašu.
42. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnyje 15 dalyje** yra numatyta, kad leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ar leidimas plėtoti energijos kaupimo pajėgumus

išduodamas, jeigu VERT, atsižvelgdama į konkrečiu atveju taikomus energetikos, statybos, aplinkos apsaugos, teritorijų planavimo, sveikatos apsaugos ir krašto apsaugos sričių teisės aktų reikalavimus, įvertina asmens pateiktus dokumentus ir nustato, kad asmuo atitinka šio įstatymo reikalavimus ir jo planuojama vykdyti veikla atitinka visas 16 straipsnio 15 dalyje numatytas sąlygas. Vėlgi – Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 15 dalyje nėra minimas Aprašas bei VERT kompetencija numatyti kitokius reikalavimus, nei nurodyti Elektros energetikos įstatyme.

43. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 24 dalyje** numatyta, kad „Atsisakymai išduoti leidimus, nurodytus šio straipsnio 1 dalyje, ir pratęsti šio straipsnio 1 dalies 2, 3 ir 8 punktuose nurodytų leidimų galiojimo terminą: 1) negali būti grindžiami kitaip, negu neatitiktimi šio įstatymo reikalavimams ir Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20² straipsnio 2 ir 3 dalių reikalavimams, kai dėl leidimų, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose, išdavimo kreipiasi atsinaujinančių išteklių energijos bendrija; 2) pateikiami ir tuo atveju, kai asmuo nepateikia bent vieno iš leidimui išduoti ar pratęsti leidimo galiojimo terminą reikalingų dokumentų arba pateikti duomenys yra neteisingi.“ Taigi, Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 24 dalyje yra aiškiai nurodoma, kad atsisakymas išduoti leidimus turi būti grindžiamas įstatymu, o ne Aprašu.
44. **Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje** numatyta, kad „Asmuo, siekiantis gauti veiklos elektros energetikos sektoriuje licenciją ar leidimą, išskyrus šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 6 ar 7 punkte nurodytą leidimą, Licencijavimo taisyklėse ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia licencijas ar leidimus išduodančiai institucijai prašymą ir šiose taisyklėse nustatytus dokumentus ir (ar) informaciją. Asmuo, siekiantis įgyti leidimą vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą ar leidimą vykdyti nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą, Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikia Tarybai atitikties šio įstatymo 16 straipsnio 21 dalyje nustatytiems reikalavimams deklaraciją (toliau – deklaracija). Ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo asmens teisės vykdyti nepriklausomo elektros energijos tiekimo veiklą ar nuo asmens teisės vykdyti nepriklausomo paklausos telkėjo veiklą įgijimo dienos Taryba privalo patikrinti deklaracijoje pateiktą informaciją.“ Atitinkamai, **Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje** numatyta, kad „Licencija ar leidimas, išskyrus šio įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 6 ar 7 punkte nurodytą leidimą, išduodami, tikslinami ir keičiami arba rašytinis motyvuotas atsisakymas išduoti, patikslinti ar pakeisti licenciją ar leidimą pateikiamas pareiškėjui ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo Licencijavimo taisyklėse ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka pateikto prašymo bei visų reikalingų ir tinkamai įformintų dokumentų registravimo licencijas ar leidimus išduodančioje institucijoje dienos. Jeigu į tinkamai pateiktą prašymą išduoti, patikslinti ar pakeisti licenciją ar leidimą neatsakoma per šioje dalyje nurodytą terminą, laikoma, kad yra priimtas teigiamas sprendimas dėl licencijos ar leidimo išdavimo, patikslinimo ar pakeitimo.“ Elektros energetikos įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje bei 2 dalyje yra išvardijami įstatymai bei aktualios institucijų patvirtintos taisyklės, tačiau Aprašas, kaip toks, kuriuo reikėtų vadovautis, neminimas.
45. Atitinkamai, **Taisyklių 1 punkte** nurodoma, kad „Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato leidimų vykdyti veiklą elektros energetikos sektoriuje išdavimo, pakeitimo, patikslinimo, leidimų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, leidimų galiojimo panaikinimo, leidimų galiojimo termino pratęsimo, leidimų registravimo ir informacijos apie leidimus skelbimo tvarką tiek, kiek to nereglamentuoja Lietuvos Respublikos energetikos įstatymas ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymas.“ Kaip ir cituotose Elektros energetikos įstatymo nuostatose, taip ir Taisyklėse aiškiai yra daroma nuoroda į įstatymus, su kuriais privalo derėti Taisyklės. Aprašas Taisyklėse neminimas.

46. Papildomai nurodytina, kad VERT savo kompetencijos nepagrindžia nei Nutarime, nei Apraše. Nutarimo preambulėje nurodoma, kad Aprašas priimamas remiantis susiklosčiusia situacija dėl Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalies pakeitimo – „*Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalimi, atsižvelgdama į tai, kad Valstybinėje energetikos reguliavimo taryboje (toliau – Taryba) yra gauti asmenų prašymai išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines didesnei suminei įrengtajai galiai, nei teisės aktuose nustatyta didžiausia saulės šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios riba*“. Pažymėtina, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 10 dalyje įpareigojimo VERT priimti Aprašą nėra.
47. Be to, prie šio pareiškimo kaip priedas Nr. 9 pridėtame VERT atsakyme yra nurodoma, kad VERT, nustatydama Aprašo 5.2.1 taisyklę, nesirėmė jokių įstatymu – „*Taryba, vertindama ūkio subjektų pateiktą informaciją apie žemės sklypus, kuriuose planuojama įrengti saulės šviesos energijos elektrines, atsižvelgia į Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos 2022 m. liepos 22 d. raštą Nr. 3-1254, kuriame nurodyta, kad 1 MW įrengtosios galios saulės šviesos energijos elektrinei įrengti būtinas ne mažesnis nei 1 ha žemės sklypo plotas. Atkreipiame dėmesį, kad žemės sklypo ploto kriterijus įtrauktas į Aprašą, kurio nuostatomis vadovaujantis šiuo metu yra atliekamas papildomas ūkio subjektų prašymų vertinimas.*“
48. Kita vertus, Seimo nario visiškai nestebina situacija, kad iki šiol tokio reguliavimo dėl žemės sklypo ploto jokiuose teisės aktuose nebuvo numatyta. Kadangi tokio pobūdžio klausimai apskritai turėtų būti paliekami vystytojo rizikai, kuri gali būti valdoma sutartiniais santykiais, prievolių užtikrinimo (garantijos) mechanizmu bei kitokiais:
- Seimo nario žiniomis, praktikoje pirmiausiai vystytojai paprastai turi gauti leidimą, kad būtų įgyvendinami kiti etapai, be kita ko, realiai įsigijami įrenginiai projektui įgyvendinti. Kitaip tariant, sprendimai dėl konkrečios technologijos įsigijimo/montavimo saulės parkuose yra priimami ir vėlesniuose projekto plėtojimo etapuose, atitinkamai, gali kisti pagal tuo metu rinkoje esančius (palankiausius) variantus. Atitinkamai, kadangi saulės energetikos technologijos keičiasi ir tobulėja itin sparčiai – saulės moduliai tampa vis efektyvesni, tokio paties dydžio (arba mažesni) moduliai gali generuoti vis didesnę elektros energijos kiekį, atitinkamai, žemės sklypo dydis, reikalingas saulės elektrinių parkui išplėtoti, ilgainiui tampa vis mažesnis, tai leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines prašymo momentu tokia informacija natūraliai planuojantiems ūkinę veiklą subjektams gali būti nežinoma.
 - Dar daugiau, praktikoje projektų vystytojai žemės sklypus išsinuomoja arba įsigyja viso projekto plėtojimo laikotarpiu, kitaip tariant – tai yra tęstinis procesas. Tai reiškia, kad, kreipiantis dėl leidimų, projektų plėtotojai nebūtinai jau yra užsitikinę viso projekto plėtojimui būtinų žemės sklypų naudojimą. Tačiau valdomų sklypų apimtį/dydį varijavimas savaime neindikuoja, kad projektas garantuotai nebus įvykdytas. Derybos su sklypų savininkais vyksta lygiagrečiai visiems kitiems projekto plėtojimo etapams ir tai yra išskirtinai vystytojų rizika. Tuo labiau, kad **dabartinis įstatyminis reguliavimas niekaip neprieštarauja situacijai, kai jau po išduoto leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nurodytai teritorijai, gali būti pateikiamas prašymas pakeisti leidimą dėl tokios teritorijos pokyčių** (Taisyklių 26¹ punktą):

„Pasikeitus leidime plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nurodytai teritorijai, kai nekeičiamas elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taškas, leidimo turėtojas per Energetikos įstatymo 21 straipsnio 8 dalyje nustatytą terminą Tarybai kartu su prašymu pakeisti leidimą pateikia Taisyklių 17.2 ir 17.4 papunkčiuose išvardytus dokumentus ir prašyme pakeisti leidimą pateikia Taisyklių 16.1 ir 16.2 papunkčiuose nurodytus duomenis.“

49. Dėl nurodytų aplinkybių Pareiškėjas ir prašo pripažinti, kad Aprašo 5.2.1 punktas bei 5.2.2 punktas prieštarauja:
- konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai, Taisyklių 1 punktui,** kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo bendrąją tvarką ir kuriuose nėra Aprašo 5.2.1 punkte bei 5.2.2 punkte nustatytų reikalavimų;
 - Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles – Taisykles. Pažymėtina, kad Taisyklės yra patvirtintos pačios Vyriausybės, atitinkamai – tvirtinti Aprašą VERT nebuvo įgaliota remiantis Elektros energetikos įstatymu. Be kita ko, remiantis jo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktu;
 - Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo Taisyklių 26¹ punktui, kadangi jis numato reguliavimą, kai jau po išduoto leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nurodytai teritorijai, gali būti pateikiamas prašymas pakeisti leidimą dėl tokios teritorijos pokyčių. Todėl reikalavimas jau Prašymo išduoti leidimą metu pateikti Aprašo 5.2.1 ir 5.2.2 punktuose numatytą informaciją nesiderina su galiojančiu teisiniu reguliavimu.
50. Ir, nors Apibendrinime VERT nurodo, kad „Taryba papildomai numatė alternatyvą, kurios pagrindu asmenys saulės šviesos energijos elektrines galėtų plėtoti ir mažesniame plote, jeigu asmuo pateikia dokumentus, įrodančius, kad mažesniame nei Aprašo 5.2.1 papunktyje nurodytame plote galima įrengti ir plėtoti siekiamos įrengtosios galios ir (ar) kitų techninių parametrų ir technologijos saulės šviesos energijos elektrinę (Tarybai pateikiamas saulės šviesos energijos elektrinės įrenginių išdėstymo planas sklype su nurodytais techniniais parametrais)“, tačiau ir tokia alternatyva yra tik VERT sugalvota, jokiais įstatymais nepagrįsta.

B2. Apraše numatyti ir kiti nepagrįsti reikalavimai/ribojimai (pareiškimo dalyko 7-11 prašymai)

Prašoma ištirti Aprašo 5.4, 5.5, 5.6, 5.7 ir 5.9 punktų teisėtumą

51. Kiti Apraše nustatyti, niekaip įstatymais nepagrįsti, ribojimai yra įtvirtinti šiuose punktuose:
- 5.4 punkte – „*asmens nuosavo ir įstatinio kapitalo santykis atitinka Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 38 straipsnio reikalavimus 2022 m. Rugsėjo 1 d., išskyrus asmenis, kuriems netaikomi šio įstatymo reikalavimai*“
 - 5.5 punkte – „*juridinis asmuo 2022 m. Rugsėjo 1 d. Neturi pradelstų skolinių (finansinių) įsipareigojimų arba jų turi, tačiau įrodo, kad asmens apyvartinės lėšos yra pakankamos pradelstiems skoliniams (finansiniams) įsipareigojimams padengti ir kad juos padengus asmuo yra pajėgus išplėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus*“
 - 5.6 punkte – „*juridinis asmuo Tarybai pateikia rašytinį patvirtinimą, kad asmeniui, pateikusiam prašymą Tarybai, nėra pradėta nemokumo, bankroto, restruktūrizavimo ir (ar) likvidavimo procedūra*“
 - 5.7 punkte – „*fizinis asmuo Tarybai pateikia rašytinį patvirtinimą Tarybai, kad asmeniui, pateikusiam prašymą Tarybai, nėra pradėta fizinio asmens bankroto procedūra*“

- e. 5.9 punkte – „asmuo pateikia Tarybai pateiktame prašyme nurodytos galios saulės šviesos energijos elektrinės plėtojimo planą, kuriame būtų nurodyti elektrinės plėtojimo etapai (planuojami atlikti pagrindiniai darbai ir jų įgyvendinimo terminai) bei prašyme nurodytos galios saulės šviesos energijos elektrinių plėtojimo finansavimo poreikis ir šaltiniai“

Aukštesnės galios teisės aktas bei konstitucinis principas, kuriems prieštarauja Aprašo 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.9 punktai – jokiame teisės akte nėra įtvirtinti reikalavimai, numatyti Aprašo 5.4-5.7, 5.9 punktuose

52. Aprašo 5.4-5.7 ir 5.9 punktai prieštarauja visiems B.1 dalyje nurodytiems teisės aktams (pareiškimo 32-47 punktai).

Argumentacija, kodėl Aprašo 5.4-5.7, 5.9 punktai prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 16 ir 17 straipsniams bei Taisyklėms (o būtent Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai, Taisyklių 1 punktui) ir konstituciniam teisinės valstybės principui bei konstituciniam ūkinės veiklos laisvės principui

53. Tokių ribojimų, kurie numatyti Aprašo 5.4-5.7 ir 5.9 punktuose, nėra nei viename galiojančiame įstatyme ar teisėta patvirtintame Vyriausybės (ar jos įgaliotos institucijos) teisės akte, taip pat VERT ir praktikoje niekada tokių reikalavimų netaikė nagrinėdama ankstesnius Prašymus išduoti leidimus (nors su leidimo išdavimo reikalavimais susiję įstatymai nėra pasikeitę), todėl laikytina, kad Aprašas šiuo aspektu iš esmės prieštarauja Lietuvos Respublikoje galiojančiam konstituciniam principui, kad tik įstatymu galima nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir apribojimus, kuriais daromas esminis poveikis ūkinei veiklai.
54. Nagrinėjamu atveju VERT, nesiremdama jokiais aukštesnės galios teisės aktais, pati sugalvoja daugybę papildomų ribojimų, reikalavimų bei taisyklių ir, pažeisdama teisėkūros taisykles ir konstitucinius principus, visus naujus ribojimus įtvirtino poįstatyminiu teisės aktu – ne įstatymu ir ne Vyriausybės nutarimu. Toks teisinę hierarchinę sistemą pažeidžiantis reguliavimas negali būti toleruojamas ir negali būti laikomas teisėtas.
55. **Be to, Aprašo 5.4-5.7, 5.9 punktuose iš esmės paneigiama ūkinės veiklos laisvė bei galimybė įmonėms prisiimti riziką savo veikloje.** Toliau pateikiamas bendram kontekstui svarbus aiškinimas. Reikalavimai, numatyti Apraše, ne tik nėra pagrįsti jokiais įstatymais, tačiau apskritai yra nepagrįstai apsunkinantys subjektų veiklą bei galimybes prisiimti įsipareigojimus savo rizika. Tikėtina, kad tokie reikalavimai, kokie nustatyti Apraše, niekuomet nebūtų patvirtinti įstatymo leidėjo. Ypač atsižvelgiant į aplinkybę, kad atsinaujinančių išteklių vystymo srityje veikiančios įmonės nuolat ieško finansavimo, ši sritis yra dinamiška. Taigi, reikalavimas Aprašo 5.4-5.7, 5.9 punktuose nurodytą informaciją pateikti VERT jau Prašymų dėl leidimų išdavimo pateikimo stadijoje reiškia nepagrįstą kišimąsi į subjektų veiklą. **Tai yra, Aprašo 5.4-5.7 ir 5.9 punktuose yra reguliuojami tokie klausimai, kurie turėtų būti išimtinai tokių verslo subjektų ir jų kontrahentų susitarimo klausimai** – kokius ir kada patvirtinimus, užtikrinimus vystytojas pateikia investuotojams, kitiems asmenims; kokia finansinė vystytojo būklė tenkina investuotojus ir kita. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad **ūkinės veiklos tarnavimu tautos gerovei negalima grįsti ar pateisinti tokio jos reguliavimo, kuriuo tam tikro ūkio subjekto teisės ir teisėti interesai ribojami daugiau, nei būtina viešajam interesui užtikrinti, ūkio subjektams būtų sudarytos nepalankios, nevienodos ūkininkavimo sąlygos, būtų varžoma jų iniciatyva, nesuteikiama galimybių jai reikštis** (*inter alia* 2002 m. balandžio 9 d., 2010 m. rugsėjo 29 d., 2015 m. kovo 5 d. nutarimai). Asmens ūkinės veiklos laisvės ir iniciatyvos sąvoka yra plati, ji grindžiama asmens laisve ir teise turėti nuosavybę (*inter alia* 2009 m. kovo 27 d., 2011 m. sausio 6 d., 2014 m. gegužės 9 d. nutarimai); **asmens ūkinės veiklos laisvė ir iniciatyva – tai teisinių galimybių visuma, sudaranti prielaidas asmeniui savarankiškai priimti jo ūkinei veiklai reikalingus sprendimus, suponuojanti *inter alia* sutarčių sudarymo laisvę** (*inter alia* 2009 m. kovo 2 d., 2009 m.

spalio 8 d., 2010 m. vasario 3 d. nutarimai); **sutarčių sudarymo laisvė – tai visų pirma laisvas sutarties šalių valios reiškimas siekiant sudaryti sutartį, tai yra teisė savarankiškai kartu su kontrahentu spręsti sutarties turinio klausimus nepažeidžiant atitinkamų imperatyvių įstatymo reikalavimų, nevaržant kitų asmenų teisių ir laisvių** (1996 m. lapkričio 20 d. nutarimas); **asmens ūkinės veiklos laisvė ir iniciatyva neatsiejamos nuo galimybės asmeniui, norinčiam užsiimti ūkine veikla arba, priešingai, ja nebeužsiimti, be dirbtinių kliūčių patekti į rinką ir iš jos pasitraukti** (*inter alia* 2006 m. gegužės 31 d., 2009 m. balandžio 29 d., 2015 m. kovo 5 d., 2020 m. vasario 6 d. nutarimai).

56. Atitinkamai, net jeigu aukščiau išvardinti reikalavimai būtų nustatyti leidimams plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines, tai tokie reikalavimai turėtų būti nustatyti ne VERT, o turėtų būti įstatymo arba Vyriausybės nutarimo lygmens. **Tačiau tokių reikalavimo nei Vyriausybės lygiu, nei priimtų įstatymų nėra, todėl VERT, remdamasi Aprašu, paprasčiausiai savavališkai reikalauja iš asmenų perteklinės, nepagrįstos, informacijos.**

C. Nepagrįstai Apraše nėra reguliuojama situacija, kai yra teikiami Prašymai išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, siekiant plėtoti hibridines elektrines, kitaip tariant – Aprašu nepagrįstai faktiškai stabdomas hibridinių elektrinių vystymas (pareiškimo dalyko 12 prašymas)

Prašoma ištirti Aprašo 8.1 papunkčio teisėtumą

57. Aprašo 8.1 papunktis prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams dėl to, kad jame yra (i) nenumatytas prioritetas hibridinėms elektrinėms, (ii) Aprašo 8.1 papunktyje nustatyta taisyklė hibridinių elektrinių prioritetą netgi paneigia. Toliau pacituojamas Aprašo 8 punktas:

*„8. Jeigu vadovaujantis šio Aprašo nuostatomis sudarant Sąrašą paaiškėja, kad pagal asmenų Tarybai pateiktus prašymus Sąraše esantys asmenys ketina išplėtoti **saulės šviesos energijos elektrines**, kurių suminė įrengtoji galia:*

*8.1. viršija Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ar kitame teisės akte nustatytą didžiausią **saulės šviesos energijos elektrinių** suminės įrengtosios galios ribą (toliau – riba), į Tarybos tvirtinamą Sąrašą įtraukiami asmenys taikant principą „pirmas atėjai, pirmas gavai“. Šis principas taikomas atsižvelgiant į asmens elektros energijos perdavimo sistemos operatoriui ar skirstomųjų tinklų operatoriui pateikto prašymo sudaryti ketinimų protokolą pateikimo datą. Tokiu atveju Sąrašas sudaromas užtikrinant, kad Sąraše esantiems asmenims išdavus leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, nebūtų viršyta riba;*

8.2. neviršija ribos, Sąraše esančių asmenų prašymai nagrinėjami ir, atitikus teisės aktuose nustatytus reikalavimus, atitinkamas leidimas išduodamas tokiai galiai, kuri nurodyta asmens Tarybai pateiktame prašyme, nevertinant, kada asmuo elektros energijos perdavimo sistemos operatoriui ar skirstomųjų tinklų operatoriui pateikė prašymą sudaryti ketinimų protokolą.“

Aprašo 8.1 papunktis tiek, kiek jame nenumatytas prioritetas hibridinėms elektrinėms, prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punktui

58. **Aprašu yra paneigiamas hibridinių elektrinių prioritetas, nustatytas įstatymu.** Toliau aprašoma susiklosčiusi situacija, kai Apraše niekaip neįtvirtinant, kokia procedūra turėtų būti išduodami leidimai, siekiant plėtoti hibridines elektrines, joms įstatymu suteikiamas prioritetas apskritai yra paneigiamas.
59. Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 2 straipsnio 28¹ dalyje yra įvestas hibridinės elektrinės apibrėžimas, pagal kurį hibridinė elektrinė yra „tame pačiame elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taške į sistemą sujungtos kelios skirtingas atsinaujinančių išteklių

energijos rūšis naudojančios elektrinės arba šios elektrinės ir energijos kaupimo įrenginys ar įrenginiai“.

60. Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 27 dalyje yra įtvirtinta, kad „Asmuo gali statyti ar įrengti hibridinę elektrinę ir gaminti elektros energiją tik gavęs leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir leidimą gaminti elektros energiją, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis, kai tokie leidimai nėra reikalingi“.
61. Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punkte yra įtvirtinta, kad **rezervuojant perdavimo elektros tinklų pralaidumus prioritetas yra taikomas „elektros energijos kaupimo įrenginiams ar hibridinėms elektrinėms**, kai tame pačiame elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų taške į sistemą sujungiamos kelios skirtingas atsinaujinančių išteklių energijos rūšis naudojančios elektrinės ir energijos kaupimo įrenginys ar įrenginiai, prijungti“.
62. Atitinkamai, Elektros energetikos įstatymo 20¹ straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „Elektrinės, įskaitant hibridinę elektrinę, ar energijos kaupimo įrenginio įrengtoji galia gali būti didesnė už leistiną generuoti galią, nustatytą prijungimo taške, tačiau leistina generuoti galia negali viršyti elektrinės, įskaitant hibridinę elektrinę, ar energijos kaupimo įrenginio įrengtosios galios.“ Kitaip tariant – **į elektros tinklą tame pačiame prijungimo prie elektros tinklų taške prijungtoje hibridinėje elektrinėje pagaminta elektros energija papildomai neapkrauna elektros tinklo, kiek jį apkrautų tame pačiame prijungimo taške esant dviem atskiroms elektrinėms.**
63. Dėl to Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 10 dalyje ir nustatyta, kad **atskiro ketinimų protokolo sudaryti ir papildomo prievolių įvykdymo užtikrinimo pateikti nereikia, kai prie veikiančios ar vadovaujantis šio įstatymo nustatytais reikalavimais statomos atsinaujinančius išteklius naudojančios elektrinės papildomai numatoma įrengti kitą atsinaujinančius išteklius naudojančią elektrinę ir (ar) kaupimo įrenginį, ir nėra didinama leistina generuoti galia.** Ši Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 14 straipsnio 10 dalies nuostata konkrečiu atveju yra ypač aktuali, nes Prašymo išduoti leidimą padavimo metu ketinimų protokolai gali būti sudaryti tik dėl saulės šviesos energijos elektrinės vystymo, tačiau ateityje tai niekaip neriboja vystytojų pagal tokį jau pasirašytą ketinimų protokolą vystyti hibridines elektrines.

Argumentacija, kodėl Aprašo 8.1 papunktis prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punktui

64. Aukščiau nurodytų nuostatų analizė patvirtina, kad kelias atsinaujinančių išteklių rūšis naudojanti elektrinė pagrįstai kvalifikuotina kaip hibridinė elektrinė ir **vien dėl to, kad sudarytas ketinimų protokolai dėl saulės šviesos energiją naudojančios elektrinės prijungimo prie elektros perdavimo tinklų, tokia elektrinė nelaikytina vien saulės šviesos energijos elektrine**, jeigu kartu planuojama įrengti kitą atsinaujinančius išteklius naudojančią elektrinę ir (ar) kaupimo įrenginį. **Atitinkamai, paduotas Prašymas leidimui išduoti, nereiškia, kad savaime bus vystoma tik saulės šviesos energiją naudojanti elektrinė.**
65. VERT deklaruoja, kad Aprašo tikslas yra „*užtikrinti tinkamą bei efektyvų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo įgyvendinimą bei sudaryti Sąrašą, kurio pagrindu asmenims, atitikusiems šiame Apraše, Elektros energetikos įstatyme, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Leidimų išdavimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus leidimui plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gauti, Tarybos posėdžiui būtų teikiami svarstyti klausimai, susiję su leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimu*“. Vis dėlto VERT Apibendrinime nurodo, kad „*Pažymėtina tai, kad šiuo Aprašu nėra siekiama reglamentuoti klausimus, susijusius su hibridinių elektrinių plėtra (įrengimu)*“.

66. Tačiau realybėje Aprašu yra sureguliuota taip, kad yra paprasčiausiai stabdomas leidimų išdavimas prioritetą pagal įstatymą turinčioms hibridinėms elektrinėms, jeigu prašymas dėl leidimo hibridinėms elektrinėms nebus paduotas greičiau už kitus prašymus. Taigi, nepagrįstai paliekant leidimo išdavimo/neišdavimo klausimą dėl hibridinių elektrinių spęsti tik remiantis laiko indikatoriumi (Aprašo 8.1 punktą). Kadangi (i) hibridinių elektrinių atžvilgiu Apraše atskirai nėra pasisakoma; (ii) iki pat šios dienos nėra patvirtinti poįstatyminiai teisės aktai, numatantys pasinaudojimo elektros perdavimo tinklais sąlygas hibridinės elektrinės vystytojams, įskaitant leidimų plėtoti elektros energijos pajėgumus hibridinėse elektrinėse išdavimo tvarką, o (iii) leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines išdavimo metu nėra diferencijuojama, ar ateityje bus vystoma tik saulės energiją naudojanti elektrinė, ar hibridinė elektrinė, tai susidaro situacija, kai *de facto* hibridinėms elektrinėms yra, išduodant leidimus, taikoma 2 GW riba bei taip paminamas Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punkte numatytas prioritetas. Taigi, Apraše sąmoningai to (leidimų išdavimas hibridinėms elektrinėms) nesureguliuavus, dėl to įvyko atvirkštinė reakcija, kai poįstatyminiais teisės aktais nereguliuojant teisinio klausimo, jis faktiškai atsidūrė nepalankesnėje situacijoje nei kad numato įstatymas. Aprašo 8.1 papunktyje nustačius principą, kad „pirmas atėjai, pirmas gavai“, yra paneigiamas hibridinių elektrinių prioritetas, nes **8.1 papunktyje nepagrįstai nėra išskirta, kokios taisyklės taikomos toms elektrinėms, kurios ateityje bus įrengiamos tik kaip saulės šviesą naudojančios elektrinės, ir kokios taisyklės taikomos toms, kurios ateityje bus įrengiamos kaip hibridinės**. Kitaip tariant, Aprašo 8.1 papunktyje yra įtvirtinti prioritetai, kuriais paneigiamas įstatyminis reguliavimas, nors, jeigu būtų laikomasi Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punkte numatytos taisyklės, tai prieš 8.1 papunktį Apraše turėtų atsirasti taisyklės dėl prioriteto hibridinėms elektrinėms – **Apraše, laikantis Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punkto taisyklės, turėtų atsispindėti reguliavimas, kad, jeigu lieka laisvos galios po leidimų išdavimo hibridinėms elektrinėms, tai tik tuomet būtų galima likusioms elektrinėms pritaikyti principą „pirmas atėjai, pirmas gavai“**.
67. Pavyzdžiui, jeigu VERT išduos leidimą saulės šviesos energijos elektrinės projektui (kuriuo nebus siekiama vystyti hibridinių elektrinių) ir perdavimo elektros tinklų pralaidumas sumažės taip, kad hibridinės elektrinės projektas negalės gauti leidimo, tai VERT išduotas (pirminis) leidimas neatitiks imperatyvių teisės aktų reikalavimų. Tai ne tik prieštarauja įstatymui, tačiau neabejotinai sukels teisinius ginčus bei neužtikrintumą ir nestabilumą teisinėje sistemoje.
68. Taigi, Aprašas prieštarauja Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punktui, pagal kurį hibridinės elektrinės turi prioritetą prieš kitas elektrines – priėmus Aprašą, leidimai išduodami į tokį prioritetą neatsižvelgiant, o paprasčiausiai taikant principą „pirmas atėjai, pirmas gavai“ (Aprašo 8.1 papunktis) nepriklausomai nuo to, ar ateityje planuojama vystyti tik saulės šviesą naudojančias elektrines, ar hibridines.

D. Aprašo įsigaliojimas prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje nurodytoms taisyklėms (pareiškimo dalyko 4 prašymas)

Prašoma pripažinti Nutarimą prieštaraujančiu Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai, nes jame nenumatyta tinkama įsigaliojimo data, taip pat prieštaraujančiu teisinės valstybės principui, į kurį patenka teisinių lūkesčių principas bei pagal kurį atliktiems galiojančio teisinio reguliavimo pakeitimams turėtų būti numatytas pereinamasis laikotarpis juos įgyvendinti

69. Konstitucinio Teismo praktikoje nurodyta, kad teisinio reguliavimo pataisomis negalima paneigti asmens teisėtų interesų ir teisėtų lūkesčių (inter alia Konstitucinio Teismo 2003 m. kovo 4 d., 2013 m. vasario 15 d., 2013 m. gegužės 30 d., 2016 m. vasario 2 d. nutarimai). **Teisinio reguliavimo pakeitimai turėtų būti daromi taip, kad asmenims, kurių teisei padėčiai jie turi įtakos, būtų užtikrinta reali galimybė prisitaikyti prie naujos teisinės situacijos**

(Konstitucinio Teismo 2016 m. sausio 25 d. nutarimas). **Darant esminius galiojančio teisinio reguliavimo pakeitimus, lemiančius asmenų teisei padėčiai nepalankius padarinius, gali būti reikalinga numatyti ne tik pakankamą *vacatio legis*, bet ir tam tikrą pereinamąjį teisinį reguliavimą; asmenų, kuriems taikytinas naujas teisinis reguliavimas, teisinė padėtis pereinamosiomis nuostatomis turėtų būti sureguliuota taip, kad jiems būtų suteikta pakankamai laiko užbaigti pradėtus veiksmus, kurių jie ėmėsi ankstesnio teisinio reguliavimo pagrindu, tikėdamiesi, kad jis bus stabilus, ir įgyvendinti pagal ankstesnį teisinį reguliavimą įgytas teises (Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d. nutarimas, 2016 m. vasario 2 d. nutarimas).**

70. Pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ilgą laiką egzistavusi sisteminė situacija, kurią valstybės institucijos toleravo (2004 m. lapkričio 30 d. sprendimas *Öneryildiz prieš Turkiją*, pareiškimo Nr. 48939/99, 2009 m. gruodžio 8 d. sprendimas *Muñoz Džaz prieš Ispaniją*, pareiškimo Nr. 49151/07), taip pat iki teisinio reguliavimo pasikeitimų galiojęs teisinis reguliavimas (2004 m. spalio 12 d. sprendimas *Kjartan Asmundsson prieš Islandiją*, pareiškimo Nr. 60669/00), gali būti pripažįstamas teisėtų lūkesčių įgijimo pagrindu. Teisėtų lūkesčių apsaugos principas, kaip norminių aktų teisėtumo kriterijus, pripažįstamas ir Europos Sąjungos teisės sistemoje (žr., pvz., Teisingumo Teismo 1973 m. birželio 5 d. sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, 81/72, 10 punktą, 1975 m. gegužės 14 d. sprendimo *CNTA SA prieš Komisiją*, 74/74, 533 punktą).
71. Aprašas įsigaliojo kitą dieną, kai jis buvo oficialiai paskelbtas [Aprašas buvo paskelbtas 2022 m. spalio 24 d., o įsigaliojo – 2022 m. spalio 25 d.], o **tai prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai**, kurioje nustatyta, kad „Teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos“.
72. Taigi, Nutarime nepagrįstai nėra numatyta, kad Aprašas įsigalioja, remiantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, bei kada.

Argumentai, kodėl Nutarimas prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai, taip pat prieštarauja teisinės valstybės principui, į kurį patenka teisiųjų lūkesčių principas bei pagal kurį atliktiems galiojančio teisinio reguliavimo pakeitimams turėtų būti numatytas pereinamasis laikotarpis juos įgyvendinti

73. Aprašas privalėjo įsigalioti arba 2023 m. gegužės 1 d., arba ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jo oficialaus paskelbimo dienos, remiantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi. Tokia taisyklė turėjo būti numatyta Nutarime.
74. **Pirma**, pažymėtina, kad Aprašu yra nustatomas naujas ūkio subjektų veiklos bei priežiūros teisinis reguliavimas:

a. Dėl „ūkio subjekto“ ir „ūkinės veiklos“ sąvokų

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 2 straipsnio 14 dalyje yra numatyta, kad „**Ūkio subjektas**“ – fizinis ar juridinis asmuo arba kita organizacija, juridinio asmens arba kitos organizacijos padalinys, Lietuvos Respublikos teritorijoje vykdamas ūkinę veiklą, kurią prižiūri viešojo administravimo subjektai. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 2 straipsnio 21 dalyje yra numatyta, kad „**Ūkinė veikla**“ – gamybinė, komercinė, finansinė ar profesinė veikla, susijusi su prekių pirkimu ar pardavimu, išskyrus atvejus, kai fiziniai asmenys prekę įsigyja asmeniniams ir namų ūkio poreikiams tenkinti.

Kaip matyti iš Aprašo, jame reguliuojamos situacijos, kai asmenys VERT teikia Prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos

energijos elektrines – akivaizdu, kad Prašymai išduoti leidimus yra teikiami ūkio subjektų, kurie vykdo ar siekia vykdyti energetikos veiklą Lietuvos Respublikoje. Atitinkamai, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 2 straipsnio 13 dalyje apibrėžta, kad „**Energetikos veikla**“ – ekonominė veikla, apimanti energijos išteklių ar energijos žvalgymą, gavybą, perdirbimą, gamybą, laikymą, kaupimą, transportavimą, perdavimą, skirstymą, tiekimą, prekybą, rinkodarą, energetikos objektų ir įrenginių įrengimą ir (ar) eksploatavimą.

b. **Dėl Aprašu įtvirtinto ūkio subjektų veiklos bei priežiūros reguliavimo**

Aprašu, vertinant jo turinį, ūkio subjektams, siekiantiems Lietuvos Respublikoje vykdyti ūkinę veiklą, yra nustatomi nauji reikalavimai bei suteikiamos VERT, kaip viešojo administravimo subjektui, teisės klasifikuoti ūkio subjektus pagal jų pateiktus Prašymus dėl leidimų išdavimo. Taigi, Aprašas (vertinant jo visą turinį) nustato naujus reikalavimus ūkio subjektams, kurių neįgyvendinus neįmanoma gauti leidimų.

Taisyklių, kurios numatytos Apraše, iki Aprašo priėmimo nebuvo numatyta jokiam teisės akte, susijusiam su Prašymais išduoti leidimus bei jų nagrinėjimu. Pažymėtina, kad konkrečiu atveju Apraše yra įtvirtintas išimtinai naujas reguliavimas, kadangi juo reglamentuojamas iki tol nei teisės aktuose, nei praktikoje neegzistavusio Prašymų išduoti leidimus sąrašo sudarymas, remiantis įvairiais kriterijais – „sudaryti asmenų, kurie pateikė Tarybai prašymus, sąrašą (toliau – Sąrašas), kurio pagrindu asmenims, atitinkusiems šiame Apraše, Elektros energetikos įstatyme, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme, Leidimų išdavimo taisyklėse ir kituose teisės aktuose nustatytus reikalavimus leidimui plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gauti, Tarybos posėdžiui būtų teikiami svarstyti klausimai, susiję su leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išdavimu“ (Aprašo 2.2 punktas).

Pažymėtina, kad neatitikus Apraše nurodytų (papildomų, anksčiau niekur nenumatytų) reikalavimų, subjekto Prašymas išduoti leidimą net nebūtų įtraukiamas į Apraše nurodomą sąrašą, jau nekalbant apie leidimo tokiam subjektui išdavimą. Taigi, procedūroje, kai, pirma, VERT yra pateikiamas Prašymas leidimui išduoti ir, antra, priimamas VERT sprendimas išduoti/neišduoti tokį leidimą, atsiranda dar tarpinė procedūra – Apraše reglamentuoto sąrašo sudarymas. **Atitinkamai, Nutarimo 1 punkte nurodyta nuostata, kad tvirtinamas Aprašas, numatantis tik, tarsi, Prašymų išduoti leidimus vertinimo tvarką - „Patvirtinti Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašą“**, yra netikslus. Konkrečiu atveju Aprašu (vertinant visą jo turinį) nustatyta ne Prašymų dėl leidimų išdavimo vertinimo tvarka, o nauji papildomi reikalavimai Prašymams dėl leidimų išdavimo, kurių, vadovaujantis įstatymais bei kitais teisės aktais, iki Aprašo priėmimo VERT pateikti/įrodyti nereikėjo. Kaip minėta, neįgyvendinus Apraše nurodytų reikalavimų pateikti papildomą informaciją VERT, Prašymas dėl leidimo išdavimo net nebūtų svarstomas. Vertinimo tvarką Pareiškėjas supranta, kaip taisyklių rinkinį, kuri nustato formalus pobūdžio taisykles, pavyzdžiui, per kiek laiko institucija priima tam tikrą sprendimą (jeigu to nenumato aukštesnės galios teisės aktai), tokiose taisyklėse numatant paaiškinimus tam tikrų kriterijų, numatytų aukštesnės galios teisės aktuose (jeigu jie nepaaiškinti aukštesnės galios teisės akte), tačiau nenumatant, kaip Aprašo atveju, visiškai naujų reikalavimų, kurių įgyvendinimui reikia pasiruošti ir atlikti papildomus veiksmus ir kurių įvykdymas/neįvykdymas lemia, ar bus išduoti leidimai. **Pavyzdžiui, iki Aprašo įsigaliojimo ūkio subjektams nereikėjo pagrįsti žemės sklypų ploto dydžio, kaip numatyta Aprašo 5.2.1 punkte, taigi, ūkio subjektai iki Aprašo įsigaliojimo nebuvo ribojami konkrečiais dydžiais, kuriuos turi atitikti veiklos žemės sklypai. Po Aprašo įsigaliojimo ūkio subjektai turi imtis priemonių žemės sklypų, kuriuose planuota veikla, pakeitimui/didinimui. Todėl, Pareiškėjo įsitikinimu, egzistuoja pagrindas**

pripažinti, kad Aprašu iš esmės buvo nustatyti nauji reikalavimai, susiję su Prašymų išduoti leidimus nagrinėjimu.

Pareiškėjas prideda Gerbiamam Teismui iš VERT gautą atsakymą į Pareiškėjo užklausą, kuriame VERT aiškiai nurodo, kad Aprašo pagrindu iš ūkio subjektų yra reikalaujama papildomos informacijos, kurios prieš Aprašo įsigaliojimą įstatymuose numatytais nuostatomis remiantis nebuvo reikalaujama (Priedas Nr. 9):

„Papildomai paaiškiname, kad Taryba, nagrinėdama ūkio subjektų, ketinančių vystyti komercinius saulės šviesos elektrinių projektus, prašymus dėl leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, iki 2 GW saulės šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios viršijimo momento papildomai į savivaldybių administracijas nesikreipė, taip pat nevertino ūkio subjektų prašymuose nurodytų žemės sklypų ploto ir išduodant leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus buvo griežtai laikomasi teisės aktų reikalavimų. Poreikis atlikti papildomus vertinimus atsirado įsigaliojus „Proveržio paketui“ ir įstatymu nustačius 2 GW suminės įrengtosios galios ribą komercinėms saulės šviesos energijos elektrinėms, kuri pagal Tarybai perdavimo ir skirstymo tinklų operatorių pateiktą informaciją preliminariai yra viršyta. Šis papildomas ūkio subjektų pateiktų prašymų dėl leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus komercinėms saulės šviesos energijos elektrinėms bei Apraše nustatytas vertinimas, Tarybos nuomone, yra tinkamiausias sprendimas šioje susidariusioje situacijoje dėl 2 GW ribos viršijimo ir tokiu būdu sumažinama rizika, kad leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus būtų išduodami tiems ūkio subjektams, kurie galimai nepajėgtų įgyvendinti suplanuotų saulės šviesos elektrinių projektų.“

75. Kad Aprašu yra numatytas naujas veiklos bei priežiūros reguliavimas, būtų galima laikyti, remiantis ir panašaus pobūdžio teismų praktikos išaiškinimais. Pavyzdžiui, „Kaip matyti iš ankstesnės Registravimo taisyklių redakcijos, galiojusios iki 2014 m. liepos 3 d., t. y. iki Įsakymo 1 punktu atliktų pakeitimų, nebuvo numatyta panašaus reikalavimo, susijusio su naudotų ratinių traktorių, pagamintų ne ES šalyse po 2009 m. liepos 1 d. ir neįregistruotų ES šalyse, atitiktimi Direktyvos 2003/37/EB nuostatomis juos registruojant Lietuvoje. Dėl to išplėstinė teisėjų kolegija vertina, jog Įsakymo 1 punktu ūkio subjektams, į Lietuvos Respubliką importuojantiems naudotus ratinius traktorius iš trečiųjų šalių, Įsakymo 1 punktu iš esmės buvo nustatytas naujas ir esminis reikalavimas, susijęs su anksčiau ES šalyse neįregistruotų naudotų ratinių traktorių atitiktimi Direktyvos 2003/37/EB reikalavimams juos registruojant.“ (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2017 m. lapkričio 6 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-1-756/2017 Administracinė jurisprudencija. 2017, 34, p. 78-91).
76. **Antra**, išimtis, kai gali būti nesilaikoma teisės aktų įsigaliojimo terminų yra įtvirtintos tame pačiame Teisėkūros pagrindų įstatyme: „kai teisinis reguliavimas nustatomas arba keičiamas pagal Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių reikalavimus, taip pat kai nustatomas ūkio subjektams palankesnis teisinis reguliavimas“.
77. Šiuo atveju **Aprašas nepatenka nei į vieną minėtą išimtį, nes (i) Aprašu nėra nustatomas ar keičiamas teisinis reguliavimas pagal Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytus įpareigojimus ir (ar) tarptautinių sutarčių reikalavimus; (ii) Aprašu nėra nustatomas palankesnis ūkio subjektams teisinis reguliavimas, kadangi Apraše apstu papildomų reikalavimų ūkio subjektams, kurių nei įstatymuose, nei kituose teisės aktuose (Prašymams išduoti leidimus) iki Aprašo priėmimo nebuvo.** Pavyzdžiui, numatytieji Aprašo 5.2.1, 5.2.2 punktuose bei 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.9 punktuose. Atitinkamai, VERT paprasčiausiai negali savavališkai pakeisti Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintų teisėkūros taisyklių, kurios sudaro teisinės demokratinės valstybės pamatus.

78. **Trečia**, Nutarimas prieštarauja teisinės valstybės principui, į kurį patenka teisinių lūkesčių principas bei pagal kurį atliktiems galiojančio teisinio reguliavimo pakeitimams turėtų būti numatytas pereinamasis laikotarpis, kad **subjektams būtų suteikta pakankamai laiko užbaigti pradėtus veiksmus, kurių jie ėmėsi ankstesnio teisinio reguliavimo pagrindu, tikėdamiesi, kad jis bus stabilus, ir įgyvendinti pagal ankstesnį teisinį reguliavimą įgytas teises** Kaip nurodyta šiame pareiškime anksčiau, **subjektai, pateikę Prašymus išduoti leidimus prieš Aprašo įsigaliojimą, apie taisykles, kurios bus nustatytos Aprašu, nežinojo, todėl (i) tikėjosi procedūras užbaigti pagal tokį teisinį reguliavimą, kuris galiojo paduodant Prašymus išduoti leidimus; (ii) negalėjo pakeitimams, nurodytiems Apraše, pasiruošti.** Pareiškėjo įsitikinimu, laikas nuo Aprašo paskelbimo iki teisinio reguliavimo (1 diena) negali būti vertinamas kaip pakankamas ūkio subjektams prisitaikyti prie pasikeitusio teisinio reguliavimo.
79. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje pabrėžiama, kad skubus įstatymų, kuriais nustatomos pareigos ar apribojimai asmenims, įsigaliojimas turėtų būti labiau išimtis, grindžiama ir pateisinama ypatingomis objektyviomis aplinkybėmis, nei taisyklė (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2013 m. vasario 15 d. nutarimas, 2015 m. gegužės 16 d. nutarimas). Atitinkamai, teisėtų lūkesčių apsaugos principas draudžia institucijoms keisti taisykles, taikytinas ūkio subjektų jau atliktiems sandoriams, neįtvirtinant pereinamojo pobūdžio priemonių, nebent tai būtų pateisinama svaresniu viešuoju interesu (Teisingumo Teismo 1979 m. gegužės 16 d. sprendimo Ditta Angelo Tomadini Snc prieš Amministrazione delle finanze dello Stato, 84/78, EU:C:1979:129, 20 punktas). Konkrečiu atveju įsigaliojti Aprašui kitą dieną po jo paskelbimo nebuvo jokių objektyvių, svarių, priežasčių.
80. Papildomai Pareiškėjas nurodo, kad, **ketvirta**, jo įsitikinimu, vertinant teisės normas sistemiškai, jeigu Gerbiamas Teismas pripažins, kad Aprašas privalėjo įsigaliojti ne anksčiau kaip po 3 mėnesių nuo jo paskelbimo dienos arba 2023 m. gegužės 1 d. remiantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, tai remiantis to paties įstatymo nuostatomis bei Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu patvirtintomis rekomendacijomis „Dėl teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ Nr. 1R-298 (toliau – **Rekomendacijos**) Aprašo įsigaliojimo data privalėjo būti tiesiogiai numatyta Nutarime. Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje yra numatyta, kad „*Norminis teisės aktas įsigalioja kitą dieną po oficialaus paskelbimo Teisės aktų registre, jeigu pačiame teisės akte nenumatyta vėlesnė įsigaliojimo data, išskyrus šio straipsnio 12 dalyje numatytus atvejus.*“ Rekomendacijų 50 punkte yra numatyta, kad „*Teisės akto įsigaliojimas nurodomas teisės akto pabaigoje, jei tikslinga atidėti teisės akto ar atskirų jo nuostatų įsigaliojimą. Teisės akto įsigaliojimas turėtų būti siejamas su kalendorine data.*“ Taigi, vertinant pacituotas nuostatas sistemiškai – jeigu teisės aktas turi įsigaliojti vėliau nei kitą dieną po oficialaus jo paskelbimo Teisės aktų registre, tai tokiu atveju įsigaliojimo data turėtų būti numatoma pačiame naujai priimtame teisės akte. Gerbiamam Teismui pateikiamas praktinis pavyzdys, kai, pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro **2020 m. gruodžio 29 d.** įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2019 m. rugpjūčio 20 d. įsakymo Nr. V-1000 „Dėl pacientų maitinimo organizavimo asmens sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 2 punkte numatyta, kad „2.1 šis įsakymas, išskyrus 1.1 papunktį, įsigalioja **2021 m. gegužės 1 d.**; 2.2 šio įsakymo 1.1 papunktis įsigalioja 2022 m. lapkričio 1 d.“
81. Norėdamas iš anksto pasisakyti dėl galinčių teismui kilti klausimų, Pareiškėjas pakomentuoja, kodėl susidariusi situacija neturėtų būti laikoma legislatyvine omisija. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra išaiškinta, kad „*Tais atvejais, kai tam tikram teisės akte (jo dalyje) implicitiškai įtvirtintas teisinis reguliavimas nustato tam tikrą elgesį ir šitaip papildo bei pratęsia eksplikitinį teisinį reguliavimą, nėra pagrindo teigti, esą tas teisės aktas (jo dalis) atitinkamų visuomeninių santykių apskritai nereguliuoja, nes tie visuomeniniai santykiai iš tikrųjų yra teisiškai sureguliuoti, tačiau tas teisinis reguliavimas atitinkamuose teisės aktuose (jų dalyse) yra įtvirtintas ne eksplikitai, expressis verbis, o implicitiškai ir aiškinant teisę yra išvedamas iš eksplikitinių teisės nuostatų. Tuo tarpu teisės spraga, inter alia legislatyvinė omisija,*

visuomet reiškia, kad atitinkamų visuomeninių santykių teisinis reguliavimas apskritai nei eksplacitiškai, nei implicitiškai nėra nustatytas nei tame teisės akte (jo dalyje), nei kuriuose nors kituose teisės aktuose, tačiau poreikis tuos visuomeninius santykius teisiškai sureguliuoti yra, o legislatyvinės omisijos atveju tas teisinis reguliavimas, paisant iš Konstitucijos kylančių teisės sistemos nuoseklumo, vidinio neprieštaringumo imperatyvų ir atsižvelgiant į tų visuomeninių santykių turinį, turi būti nustatytas būtent tame teisės akte (būtent toje jo dalyje), nes to reikalauja kuris nors aukštesnės galios teisės aktas, inter alia pati Konstitucija.“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2006 m. rugpjūčio 8 d. sprendimas byloje Nr. 34/03). Taigi, legislatyvinė omisija galėtų būti konstatuota konkrečiu atveju tik tada, jeigu teisės akto įsigaliojimo taisyklių nebūtų numatyta jokiam teisės akte. Visgi – konkrečiu atveju **Pareiškėjas įrodinėja, kad taisyklės dėl teisės akto įsigaliojimo yra numatytos Teisėkūros pagrindų įstatyme, tik VERT nepagrįstai Aprašo atžvilgiu pritaikė Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 1 dalį, o ne – esant sąlygoms – Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalį. Todėl Nutarimas ir prieštarauja Teisėkūros įstatymo 20 straipsnio 4 daliai.**

82. VERT Apibendrinime yra nurodžiusi, kad Aprašas buvo tvirtinamas, „*siekiant tinkamai įgyvendinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas užtikrinant, kad nebūtų viršyta Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme ar kitame teisės akte nustatyta didžiausia saulės šviesos energijos elektrinių suminė įrengtoji galia, taip pat įsitikinti, kad asmenys, ketinantys plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus yra tinkamai pasirengę bei de facto pajėgūs išplėtoti jų Tarybai pateiktame prašyme išduoti leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nurodytos galios saulės šviesos energijos elektrinę, yra tikslinga bei būtina patvirtinti Aprašą, kurio pagrindu būtų sudarytas asmenų, pateikusių Tarybai prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus“.*
83. Kitaip tariant, VERT pozicija yra tokia, kad, siekiant įgyvendinti Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nuostatas, turėtų būti pateisinamos visos priemonės, net jeigu jos ir prieštarauja pamatiniams principams, įstatymams.
84. Seimo nario įsitikinimu, toks VERT požiūris bei pozicija yra pragmatiniai, niekaip nekoreliuojantys su teisinės valstybės principais. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas yra pabrėžęs, kad ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja naudojasi laikydamasis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų (Konstitucinio Teismo 1995 m. balandžio 20 d., 2000 m. spalio 18 d., 2002 m. kovo 14 d., 2002 m. balandžio 9 d. nutarimai). **Tačiau – pagal Konstituciją – riboti asmens teises ir laisves, taip pat ir ūkinės veiklos laisvę, galima, jeigu yra laikomasi šių sąlygų: tai daroma įstatymu; ribojimai yra būtini demokratinėje visuomenėje siekiant apsaugoti kitų asmenų teises bei laisves ir Konstitucijoje įtvirtintas vertybes, taip pat konstituciškai svarbius tikslus; ribojimais nėra paneigiama teisių ir laisvių prigimtis bei esmė; yra laikomasi konstitucinio proporcingumo principo** (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 29 d. nutarimas).

III. PROCESINIAI KLAUSIMAI

E. Prašymas taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones Aprašo bei Nutarimo atžvilgiu

85. Seimo narys, atsižvelgdamas į susiklosčiusią situaciją, kai Aprašas ir Nutarimas buvo patvirtinti ypač greitai (VERT 2022 m. rugsėjo 22 d. savo internetinėje svetainėje publikavo pranešimą, kuriuo kvietė rinkos dalyvius teikti pastabas ir pasiūlymus dėl Aprašo projekto; Aprašas patvirtintas po mėnesio – 2022 m. spalio 24 d.), o VERT net ir neslepia tikslo Aprašą pradėti taikyti realiai kuo greičiau, prašo Aprašo bei Nutarimo atžvilgiu taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones – stabdyti Aprašo ir Nutarimo galiojimą.

86. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – **ABTĮ**) 70 straipsnio 1 dalyje yra nustatyta, kad teismas arba teisėjas proceso dalyvių motyvuotu prašymu arba savo iniciatyva gali imtis priemonių reikalavimui užtikrinti. Reikalavimas gali būti užtikrinamas bet kurioje proceso stadijoje, jeigu proceso dalyvis tikėtinau pagrindžia reikalavimo pagrįstumą ir nesiėmus užtikrinimo priemonių gali būti padaryta neatitaisoma arba sunkiai atitaisoma didelė žala. **Jeigu yra šioje dalyje nurodyti pagrindai, reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti taikomos ir tais atvejais, kai būtina laikinai sureguliuoti padėtį, susijusią su ginčytiniais teisiniais santykiais.**
87. Atitinkamai, to paties ABTĮ 70 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad reikalavimo užtikrinimo priemonės gali būti – draudimas atlikti tam tikrus veiksmus (1 punktas); ginčijamo individualaus teisės akto, taip pat ir suteikiančio kitam asmeniui (ne pareiškėjui) subjektines teises, galiojimo laikinas sustabdymas (3 punktas); kitos teismo ar teisėjo taikomos priemonės (4 punktas).
88. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, kad ABTĮ 71 straipsnio 3 dalies 3 punkte numatyta reikalavimo užtikrinimo priemonė – ginčijamo akto galiojimo laikinas sustabdymas – „iš esmės yra konservacinio pobūdžio priemonė, skirta užtikrinti, kad tuo metu, kai nagrinėjama byla, remiantis ginčijamu aktu, nebūtų priimami aktai ar atliekami veiksmai, kurie padarytų negalimu ar apsunkintų būsimo teismo sprendimo įvykdymą“ (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2007 m. sausio 18 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS403-70/2007).

E1. Seimo nario pareiškimas dėl Nutarimo bei Aprašo (bei konkrečių jo dalių) prieštaravimo teisės aktams yra *prima facie* pagrįstas

89. Šiuo pareiškimu Seimo narys siekia apginti visuomenės interesus – prašo ištirti Nutarimo bei Aprašo teisėtumą.
90. Pareiškimas, be kita ko, grindžiamas įvairiomis teisės normomis, konstituciniais principais, kuriems tikėtinau prieštarauja Nutarimas bei Aprašas:
- konstituciniu teisinės valstybės principu, pagal kurį norminis teisės aktas negalioja atgal (kadangi Aprašas taikomas atgal, tai jis akivaizdžiai neteisėtas);
 - konstituciniu teisinės valstybės principu, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu,
 - Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punktu;
 - Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi (kadangi Aprašas įsigaliojo kitą dieną po to, kai jis buvo priimtas, tai Nutarimas, kuriuo patvirtintas Aprašas, akivaizdžiai neatitinka Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalies reikalavimo ir yra neteisėtas).
91. Pareiškimas taip pat atitinka visus pareiškimo turiniui keliamus reikalavimus (ABTĮ 24 straipsnis). Jame išsamiai aprašytos tiek faktinės aplinkybės, tiek teisinis pareiškimo pagrindas. Taigi, nesant pagrindo pareiškimo priėmimo stadijoje konstatuoti akivaizdaus pareiškimo nepagrįstumo, laikytina, jog pareiškimas yra *prima facie* pagrįstas.

E2. Nesustabdžius Nutarimo bei Aprašo galiojimo, sprendimo administracinėje byloje įgyvendinimas pasunkėtų arba taptų neįmanomas

92. ABTĮ 118 straipsnio („Norminio administracinio akto (ar jo dalies) pripažinimo neteisėtu teisinės pasekmės“) 1 dalyje yra numatyta, kad norminis administracinis aktas (ar jo dalis) paprastai negali būti taikomas nuo tos dienos, kai oficialiai buvo paskelbtas įsiteisėjęs administracinio teismo sprendimas dėl to norminio administracinio akto (ar jo dalies) pripažinimo neteisėtu.

93. Siekiant, kad Nutarimas bei Aprašas, juos pripažinus prieštaraujančiais konstituciniams principams bei įstatymams, nebūtų – realiai – taikomi nuo jų priėmimo dienos, yra tikslinga taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę, kadangi, kitu atveju, įsiteisėjus tokiam teismo sprendimui, nepritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių, būsimu teismo sprendimo įvykdymas šioje byloje pasunkėtų arba apskritai taptų beprasmis. Kitaip tariant, jeigu leidimų (ne)išdavimas Aprašo pagrindu nebūtų sustabdytas, tai, tikėtina, priėmus galutinį teismo sprendimą šioje administracinėje byloje ir pripažinus, kad Nutarimas ir (ar) Aprašas prieštarauja įstatymams, įmonės, vystančios atsinaujijančią energetiką, patirtų didelius nuostolius, taip pat nukentėtų ir viešasis interesas, kai neteisėtų Nutarimo bei Aprašo galiojimo metu būtų iš esmės sustabdyta saulės elektrinių bei tuo pačiu ir hibridinių elektrinių veikla.
94. Seimo nario įsitikinimu, vertinant prašymo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę pagrįstumą, šiuo atveju reikšminga tai, kokie padariniai kiltų teismui pripažinus pareiškimą pagrįstu. **Konkrečiu atveju teismo sprendimo dėl kvestionuojamų Nutarimo ir Aprašo teisėtumo paskelbimo metu gali būti pasibaigę Seimo nario apibūdinti teisiniai santykiai – pagal sąrašą, sudarytą remiantis Aprašu, asmenims būtų išduoti arba būtų neišduoti leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines. Atitinkamai, tokia padėtis galėtų lemti asmenų teisių, ypač tų, kuriems prašomos iširti nuostatos užkerta kelią pasinaudoti prioritetu vystant hibridines elektrines, pažeidimus, taip pat prievolės atlyginti žalą šiems asmenims atsiradimą, taip pat bendrai praktikoje jau būtų kilusi chaotiška ir nestabili situacija:**
- asmenys, kuriems leidimai nebūtų išduodami, tačiau, Nutarimą ir (ar) Aprašą pripažinus neteisėtu, paaiškėtų, kad jie į leidimą turėjo teisę, turėtų Aprašo galiojimo laikotarpiu nepagrįstai stabdyti veiklą, mokėti netesybas dėl neįgyvendintos veiklos;**
 - kita vertus, asmenims, kuriems Aprašo galiojimo metu būtų išduoti leidimai, tačiau, pripažinus Nutarimą ir (ar) Aprašą neteisėtu, paaiškėtų, kad jie tokios teisės leidimą gauti neturėjo, taip pat tektų stabdyti veiklą, pastarieji turėtų mokėti netesybas dėl neįgyvendintos veiklos;**
 - dėl abiejų 94 punkto a ir b dalyse nurodytų situacijų nukentėtų ir viešasis interesas dėl nestabilumo rinkoje.**
95. Atitinkamai ir Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra konstatavęs, kad „*sprendžiant reikalavimo užtikrinimo priemonių taikymą, akcentuotina būtinybė motyvuotai įvertinti teismo sprendimo įvykdymo galimybes, atsižvelgiant į tokios priemonės taikymo tikslingumą (ar jos taikymas realiai padėtų reikalavimo patenkinimo atveju atkurti iki ginčo buvusią teisinę padėtį), proporcingumą, proceso šalių interesų balanso, viešųjų interesų apsaugos ir kitus principus. Šių principų preciziškas laikymasis ypač aktualus, taikant reikalavimo užtikrinimo priemones, kurios galimai lems didelius finansinius nuostolius, esminius tam tikros rinkos pokyčius ir panašiai.*“ (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo bylos Nr. AS16-528/2007, Nr. AS10-349/2007, Nr. AS6-496/2006, Nr. AS15-622/2006, Nr. AS146-674/2011).
96. Pažymėtina, kad, **pirma, VERT Aprašą patvirtino, siekdama jį taikyti praktikoje nedelsiant.** Kaip yra matyti iš Apibendrinimo, VERT Aprašą tvirtino, siekdama susikurti sau teisinį pagrindą norimam tikslui pasiekti – **Aprašas leis stabdyti leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines išdavimą nedelsiant:**
- „Pažymėtina tai, kad Taryba yra gavusi ir šiuo metu nagrinėja asmenų pateiktus prašymus išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines. Atkreiptinas dėmesys, kad tuo atveju, jeigu leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus būtų išduoti visiems asmenims, kurie Tarybai yra pateikę prašymus atitinkamam leidimui gauti, būtų viršyta teisės aktuose nustatyta didžiausia saulės*

šviesos energijos elektrinių suminės įrengtosios galios riba (toliau – riba).“ (Apibendrinimo 3 psl., priedas Nr. 5)

„Atsižvelgdama į aukščiau nurodytas aplinkybes, teisės aktų nuostatas bei siekdama užtikrinti tinkamą bei efektyvų Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo įgyvendinimą ir tvarią atsinaujinančių išteklių energetikos plėtrą, Taryba parengė Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo projektą.“ (Apibendrinimo 3 psl., priedas Nr. 5)

97. Taigi, matyti, kad, nesustabdžius Nutarimo bei Aprašo galiojimo, Aprašas realiai būtų taikomas nedelsiant. Tai yra patvirtinusi pati VERT.
98. Atsižvelgiant į tai, kad Nutarimas tikėtinai prieštarauja Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai, pagal kurią Aprašas turėjo įsigaliooti arba 2023 m. gegužės 1 d., arba ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo Aprašo oficialaus paskelbimo, tai Nutarimą bei Aprašą būtina stabdyti ir dėl šios priežasties. Pažymėtina, kad **Aprašas įsigaliojo** iš karto kitą dieną po jo paskelbimo, taigi, remiantis imperatyvia Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalies nuostata, **iš esmės bent trimis mėnesiais per anksti**. Tokia nepagrįsta situacija gali būti ištaisyta tik taikant Nutarimo bei Aprašo atžvilgiu reikalavimo užtikrinimo priemones.
99. **Antra**, kaip yra nurodyta tame pačiame Apibendrinime, **asmenims, siekiantiems plėtoti atsinaujinančią energetiką, ypač svarbu, kad sistema dėl leidimų plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines išdavimo veiktų aiškiai, nepagrįstai nesukeliant tokiems asmenims nepagrįstų lūkesčių, nes dėl kiekvieno tokio nepagrįsto lūkesčio kiltų ir dideli nuostoliai:**
- „patvirtinus Projektą gamintojai, kurie yra pasirašę ketinimų protokolus su skirstomųjų ar perdavimo tinklų operatoriumi, patirs ženkliai nuostolius dėl tinklų operatoriumi pateiktos finansinės garantijos, užtikrinančios įsipareigojimų pastatyti ketinimų protokole nustatytos galios elektrinę, praradimo, nes tinklų operatorius juo pasinaudos gamintojui pastačius mažesnės galios elektrinę ar jos visai nepastačius“* (UAB „Telšių vėjo jėgainės“ 2022 m. spalio 3 d. raštas reg. Nr. R1-13156, Apibendrinimo 46 psl., priedas Nr. 5)
100. Įvertinus aplinkybę, kad Nutarimas bei Aprašas tikėtinai yra neatitinkantys eilės įstatymų, būtų visiškai neproporcinga leisti jiems galioti visą laikotarpį, kol vyks šios administracinės bylos nagrinėjimas. **Tuo labiau, kad atsinaujinančių išteklių srityje procedūros yra reguliuojamos ypač aiškiai, numatant konkrečius terminus veiksnių atlikimui bei pasekmes tokių veiksnių neatlikus.**
101. Pavyzdžiui, Elektros energetikos įstatymo 22 straipsnio, reguliuojančio gamintojų elektros įrenginių prijungimo prie elektros tinklų tvarką, 8-9 dalyse yra nustatyta, kad gamintojas, gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir pateikia elektros tinklų operatoriumi prašymą pasirašyti ketinimų protokolą, o tinklų operatorius privalo **per 30 kalendorinių dienų** nuo šio straipsnio 8 dalyje nurodyto prašymo pateikimo dienos su gamintoju pasirašyti ketinimų protokolą. Šio straipsnio 9 dalyje taip pat numatyta, kad (kai gamintojas neketina dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione) ketinimų protokole privalo būti nurodyta: 1) planuojamos statyti elektrinės galia ir naudojama energijos rūšis; 2) **terminas, per kurį gamintojas įsipareigoja** pastatyti elektrinę, baigti savo elektros tinklų dalyje susijusius darbus ir pateikti reikalingus dokumentus Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai leidimui gaminti elektros energiją gauti; 3) gamintojo **įsipareigojimas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos** Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai pateikti prašymą išduoti leidimą; 4) tinklų operatoriaus **įsipareigojimas per ne ilgesnį kaip vieno mėnesio laikotarpį nuo tinklų operatoriaus patvirtinimo apie su tinklų operatoriumi suderintą techninį projektą pateikimo dienos arba per ne ilgesnį kaip vieno mėnesio laikotarpį nuo ketinimų protokolo pasirašymo dienos**, jeigu toks techninis projektas planuojamai statyti

elektrinei yra neprivalomas, parengti elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą; 5) gamintojo **įsipareigojimas per vieną mėnesį nuo dienos, kai tinklų operatorius pateikia elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutarties projektą**, atitinkantį suderintą techninį projektą, arba elektros tinklų operatoriaus išduotas prijungimo sąlygas, jeigu techninis projektas planuojamai statyti elektrinei yra neprivalomas, pasirašyti prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartį; 6) gamintojo įsipareigojimas elektrinės prijungimo prie elektros tinklų paslaugos sutartyje nustatyta tvarka apmokėti elektrinės prijungimo išlaidas; 7) **gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimo dydis, jo pateikimo ir panaudojimo sąlygos ir tvarka**. Prievolės užtikrinamos, remiantis Elektros energetikos įstatymo 21¹ straipsnio 1 dalimi.

102. Aukščiau (101 punkte) yra pateikiama Elektros energetikos įstatymo, galiojusio iki 2022 m. liepos 7 d., analizė, tačiau, kaip matyti, esminės – konkrečios – taisyklės su konkrečiais terminais yra išlikusios ir aktualioje Elektros energetikos įstatymo redakcijoje – 22 straipsnyje, 8 ir 9 jo dalyse.
103. Taigi, kaip aprašyta šiame pareiškime anksčiau, pagal tiek iki Pakeitimo įstatymo galiojusį, tiek po jo priėmimo galiojantį reguliavimą ketinimų protokolų pasirašymas sukuria teisėtus lūkesčius asmenims, planuojantiems statyti saulės šviesos energijos elektrines ir gaminti saulės šviesos energiją. Ketinimų protokolus pasirašę asmenys, planuojantys tapti saulės šviesos elektros energijos gamintojais, elektros tinklų operatoriumi privalo pateikti savo prievolių užtikrinimą. **Tai yra, asmenys investuoja savo lėšas, jų negali panaudoti kitoms komercinėms reikmėms.** Kitaip tariant, tiek planuojantys statyti ar įrengti saulės šviesos energijos elektrines asmenys, tiek elektros tinklų operatoriai, pasirašę ketinimų protokolus, yra faktiškai vieni kitiems įsipareigoję sutartimis. **Nutarimas bei Aprašas šių sutarčių galią iš esmės paneigia, nustatydamas draudimus elektros tinklų operatoriams vykdyti savo įsipareigojimus. Tik sustabdžius Nutarimo bei Aprašo galiojimą, galima būtų išvengti po jo įsigaliojimo atsirasiančių nuostolių ir situacijos chaotiškumo, nestabilumo.** Tuo labiau, kad, remiantis, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (VERT) 2022 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. O3E-832 patvirtinto „Dėl LITGRID AB elektros energijos gamintojų pasinaudojimo elektros perdavimo tinklais tvarkos aprašo derinimo“ (toliau – **LITGRID AB aprašas**) 28 punktu, yra numatytos aiškios taisyklės, kada elektros tinklų galios ir pralaidumų rezervavimas bei ketinimų protokolai netenka galios, o operatorius netenka prievolės prijungti gamintojo planuojamus statyti įrenginius. Viena tokių taisyklių – „28.5. **Kai gamintojas: Elektros energetikos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis negauna leidimo plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, išskyrus atvejus, kai leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus negaunamas dėl valstybės, trečiųjų asmenų veiksmų ar nenugalimos jėgos aplinkybių.**“
104. Dar daugiau, **trečia, jeigu Nutarimo bei Aprašo galiojimas nebūtų sustabdytas, tai apskritai sustotų energetikos plėtra, konkrečiai – tiek saulės elektrinių, tiek hibridinių elektrinių.** Tai taip pat niekaip nebūtų suderinama su efektyvia ūkine veikla energetikos srityje, siekiant užtikrinti nepertraukiamą, nepriklausomą jos tiekimą vartotojams.
105. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad energetikos srityje vykdoma ūkinė veikla, *inter alia* visų vartotojų aprūpinimas energijos ištekliais, yra specifinė ūkinė veikla (2015 m. balandžio 3 d. nutarimas); energetikos srityje vykdomos ūkinės veiklos, *inter alia* visų vartotojų aprūpinimo energetikos ištekliais, specifika ir būtinybė užtikrinti energetinės sistemos saugumą ir patikimumą lemia siekiant šių tikslų teikiamų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisinio reguliavimo ypatumus (2015 m. spalio 29 d. nutarimas); **energetikos sistemos saugumas ir patikimumas yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas** (2015 m. balandžio 3 d., 2015 m. spalio 29 d., 2020 m. liepos 8 d. nutarimai). Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalyje **įtvirtinta valstybės pareiga, atsižvelgiant į valstybės išteklius, jos materialines ir finansines galimybes bei kitus svarbius veiksnius, reguliuoti ūkinę veiklą *inter alia* energetikos srityje taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei, suponuoją reikalavimą įstatymų leidėjui, reguliuojant minėtą veiklą, derinti įvairias konstitucines vertybes**

(2009 m. kovo 2 d., 2015 m. kovo 5 d. nutarimai), **inter alia** asmens ūkinės veiklos laisvę ir iniciatyvą, vartotojų interesų apsaugą (2015 m. balandžio 3 d., 2020 m. liepos 8 d. nutarimai).

106. Saulės šviesos energijos apimčių didinimas yra naudingas visuomenei, ypač didinant Lietuvos energetinį nepriklausomumą, tačiau šis progresas Nutarimu bei Aprašu yra stabdomas ir būtų stabdomas toliau, nepritaikius reikalavimo užtikrinimo priemonių. Apie Lietuvos energetinį nepriklausomumą nurodoma neatsitiktinai. **2022 m. kovo mėn. paskelbtoje Versalio deklaracijoje 27 Europos Sąjungos valstybių narių vadovai susitarė kuo greičiau palaipsniui panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro.** 2022 m. gegužės 30–31 d. Europos Vadovų Taryba susitarė iki 2022 m. pabaigos uždrausti beveik 90 proc. visos iš Rusijos importuojamos naftos, laikiną išimtį taikant vamzdynais tiekiamai žaliai naftai. **Tam, kad tai būtų įgyvendinta, atsižvelgdami į įvairius Europos Sąjungos valstybių narių energijos rūšių derinius, sąlygas ir aplinkybes, Europos Sąjungos vadovai paragino spartinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių diegimą⁷.** Tai yra, viešasis interesas, susijęs, be kita ko, su energetiniu nepriklausomumu, reikalauja kuo spartesnio atsinaujinančiųjų energijos išteklių, įskaitant ir saulės šviesos energijos, diegimo. Nutarimas bei Aprašas tokiai pozicijai visiškai prieštarauja, o jų palikimas galioti, kol nebus išspręsta ši administracinė byla, apskritai rodytų neaiškią valstybės kryptį, įgyvendinant 2022 m. kovo mėn. Versalio deklaraciją.
107. Seimo nario įsitikinimu, prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės laikytinos adekvačiomis siekiamam tikslui, kurios nepažeis proporcingumo principo, proceso šalių interesų pusiausvyros, viešojo intereso, o kaip tik užtikrintų paminėtų veiksmų stabilumą, kol bus išsiaiškinta, ar Nutarimas bei Aprašas yra teisėti. **Tuo labiau, kad ir dėl Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos įstatymo nuostatų – „Lietuvos Respublikos atsinaujinančiųjų išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 2, 3, 5, 6, 11, 13, 14, 20-1, 20-2, 22, 30, 32, 48, 49, 51 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 13-1, 20-3 straipsniais įstatymo 6 straipsnio 2 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ – yra kreiptasi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą.**
108. Seimo nario įsitikinimu, konkrečioje situacijoje būtų tikslinga pasivadovauti ir administracinėse bylose Nr. I-25-822/2018 bei Nr. I-14-502/2018 priimtais sprendimais (toliau cituojama ištrauka iš Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikos, aiškinant ir taikant norminių administracinių aktų teisėtumo tyrimą reglamentuojančias teisenos taisykles, apibendrinimo, patvirtinto Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų 2019 m. birželio 12 d. pasitarime):

„Pavyzdžiui, administracinėje byloje Nr. I-25-822/2018, sprendama Seimo narių pareiškimo patikrinti sveikatos apsaugos ministro įsakymu patvirtintų Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos valstybės ir savivaldybių biudžetinių ir viešųjų įstaigų, jų padalinių ir filialų vadovams keliamų kvalifikacinių reikalavimų 4.1 punktą, kuriame buvo nustatytas reikalavimas, kad pretendentas turi būti Lietuvos Respublikos pilietis arba turėti leidimą nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje (pareiškėjai iš esmės teigė, kad ši nuostata prieštarauja Įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties 103 straipsnio nuostatai, pagal kurią Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams ir jų šeimos nariams, kurie ketina dirbti Lietuvos Respublikoje, nereikia įsigyti leidimo dirbti). Pareiškėjai prašė laikinai sustabdyti ginčo nuostatos galiojimą, motyvuodami tuo, kad sveikatos apsaugos ministras paskelbė konkursus užimti 5 šalies ligoninių vadovų pareigas, o Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ir jų šeimos narių teisę pretenduoti į šias pareigas riboja kvestionuojama norminio administracinio akto nuostata. Vertindama prašymo taikyti reikalavimo užtikrinimo priemonę pagrįstumą, teisėjų kolegija nurodė, kad šiuo atveju reikšminga tai, kokie padariniai kiltų teismui pripažinus pareiškimą pagrįstu. Teismo sprendimo dėl kvestionuojamos teisės normos teisėtumo paskelbimo metu gali būti pasibaigę pareiškėjų nurodyti konkursai, be to, iki tol gali būti įvykę daugiau konkursų sveikatos

⁷ <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/eu-response-ukraine-invasion/impact-of-russia-s-invasion-of-ukraine-on-the-markets-eu-response/>.

sistemos įstaigų vadovų pareigoms užimti. Tokia padėtis galėtų lemti asmenų teisių, kuriems prašomos iširti nuostatos užkerta kelią lygiateisiškai dalyvauti konkursuose, pažeidimus, taip pat prievolės atlyginti žalą šiems asmenims atsiradimą, dėl to nukentėtų viešasis interesas. Taigi, kaip pažymėjo teisėjų kolegija, nesiėmus užtikrinimo priemonių, gali būti padaryta sunkiai atitaisoma didelė žala. Atsižvelgusi į išdėstytus argumentus, ginčo santykių teisinį ir faktinį kontekstą, teisėjų kolegija pripažino, kad pareiškėjų prašomos reikalavimo užtikrinimo priemonės taikymas kvestionuojamos normos apimtimi šiuo atveju yra adekvatus siekiamam tikslui, nepažeis proporcingumo principo, proceso šalių interesų pusiausvyros, viešojo intereso. Atitinkamai nutartimi buvo nutarta iki teismo sprendimo norminėje administracinėje byloje paskelbimo sustabdyti ginčo nuostatos galiojimą (2018 m. liepos 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. I-25-822/2018; taip pat žr. 2018 m. rugpjūčio 1 d. nutartį administracinėje byloje Nr. I-14-502/2018 (teisminio proceso Nr. 3-66-3-00014-2018-4).“

IV. PROCESINIAI PRAŠYMAI

F. Prašymas išreikalauti informaciją

109. ABTĮ 56 straipsnio 5 dalyje yra numatyta, kad prireikus teismas gali pasiūlyti nurodytiems asmenims pateikti papildomų įrodymų arba šių asmenų prašymu ar savo iniciatyva išreikalauti reikiamus dokumentus, pareikalauti iš pareigūnų paaiškinimų.
110. Seimo nario įsitikinimu, **siekiant įvertinti susiklosčiusią situaciją objektyviai, matyti visą Aprašo priėmimo kontekstą (kokios apimties bei turinio pastabos dėl Aprašo buvo teikiamos), yra tikslinga iš VERT išreikalauti suinteresuotų asmenų dėl Aprašo projekto pateiktus prašymus/pasiūlymus/pastabas tiek po pirmosios viešosios konsultacijos, tiek po antrosios viešosios konsultacijos.**
111. VERT Teisės departamento Teisėkūros ir teisinės analizės skyriaus 2022 m. d. pažymoje Nr. O5E-1232 „Dėl Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Priedas Nr. 6, 1-6 psl.) yra nurodoma, kad:

„Vykusios viešosios konsultacijos metu Projektui pastabas pateikė: UAB „Gerbūnis“ 2022 m. rugsėjo 24 d. raštu reg. Nr. R1-12648, Advokatų kontora Cobalt, kuri atstovauja ūkio subjektų grupę, susidedančią iš atsinaujinančios energetikos projektus plėtojančių bendrovių: European Energy Lithuania UAB1, UAB „LT energetika“, UAB „LT energetika 2“, UAB „LT energetika 3“, UAB „PV Investment Group“, UAB „East Wind Brokers“, UAB „Anykščiai renew“, UAB „Skuodas renew“, UAB „Aura Power Developments“, UAB „Green Genius“, UAB „Taupi energija“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13102, Enefit Green UAB 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13115, Lietuvos saulės energetikos asociacija 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13122, Lietuvos saulės energetikos asociacijos prezidentas V. M. 2022 m. rugsėjo 28 d. raštu reg. Nr. R1-12906, UAB „Karjerų linija“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13119, UAB „Boniškių vėjas“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13139, UAB PSVL WIND 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13126, UAB „Atsinaujinančios energetikos investicijos“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13074, UAB ASP INVEST 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13124, UAB „Regenera LT“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13136, UAB „A-Geoinvest“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13014, UAB „Sunly land“ 2022 m. spalio 4 d. raštu reg. Nr. R1-13171, UAB „Vėjo pašvaistė“ 2022 m. spalio 4 d. raštu reg. Nr. R1-13146, UAB „Investicijos nata“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13149, UAB „Telšių vėjo jėgainės“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13156, UAB „Balteva“ 2022 m. spalio 4 d. raštu reg. Nr. R1-13169, UAB „Ignitis renewables projektai“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-1316, UAB „Solargen“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13099, UAB „Elektrum Lietuva“ 2022 m. spalio 3 d. raštu reg. Nr. R1-13084, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2022 m. spalio 5 d. raštu reg. Nr. R1-13218 Viešoji įstaiga Lietuvos energetikos agentūra 2022 m. spalio 13 d. raštu reg. Nr. R1-

13664. Viešosios konsultacijos metu gautų pastabų ir pasiūlymų vertinimas pateikiamas prie šios pažymos pridedamoje derinimo pažymoje.“

„Pakartotinės viešosios konsultacijos metu Projektui pastabas pateikė: UAB „Balteva“ 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13911, Elektrum Lietuva, UAB 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13918, UAB Enefit Green 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13920, UAB „Karjerų linija“ 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13906, UAB „Atsinaujinančios energetikos investicijos“ 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13893, UAB Pamaro energija 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13831, UAB „Telšių vėjo energija“ 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13912, UAB „Vėjo pašvaistė“ 2022 m. spalio 18 d. raštu reg. Nr. R1-13908, UAB „Ignitis renewables projektai“ 2022 m. spalio 18 d. reg. Nr. R1-13930, Lietuvos verslo konfederacija 2022 m. spalio 19 d. raštu reg. Nr. R1-13938, UAB „ASP Invest“ 2022 m. spalio 19 d. raštu reg. Nr. R1-13937, UAB „Investicijos nata“ 2022 m. spalio 19 d. raštu reg. Nr. R1-13954, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija 2022 m. spalio 20 d. raštu reg. Nr. R1-14018, Advokatų profesinė bendrija Norkus ir partneriai COBALT 2022 m. spalio 21 d. raštu reg. Nr. R1-14053.“

112. Visos šios pastabos ir kiti parengiamieji dokumentai, jeigu juos VERT pateiktų, galėtų atskleisti Nutarimo ir Aprašo priėmimo procedūrą, taip pat teisėkūros subjekto ketinimus rengiant ir priimant atitinkamus teisės aktus.

V. PAREIŠKIMO DALYKAS

113. Atsižvelgdami į išdėstytus argumentus,

Gerbiamo teismo **prašome:**

- 1) Taikyti reikalavimo užtikrinimo priemones – iki sprendimo įsiteisėjimo šioje administracinėje byloje dienos sustabdyti Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ bei 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo galiojimą.
- 2) Išreikalauti iš Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos dėl 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo viešųjų konsultacijų metu teiktus prašymus/pasiūlymus/pastabas.
- 3) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ **2 punktas prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui (kuris apima ir teisėtų lūkesčių principą), pagal kurį norminis teisės aktas negalioja atgal.**
- 4) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimas Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ prieštarauja:

- a. **Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 daliai;**
 - b. konstituciniam teisinės valstybės principui (kuris apima ir teisėtų lūkesčių principą), pagal kurį subjektams turėtų būti suteikta pakankamai laiko užbaigti pradėtus veiksmus, kurių jie ėmėsi ankstesnio teisinio reguliavimo pagrindu, tikėdamiesi, kad jis bus stabilus, ir įgyvendinti pagal ankstesnį teisinį reguliavimą įgytas teises.
- 5) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.2.1 papunktis** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - b. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.2.1 papunktyje nustatyto reikalavimo;
 - d. **Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“, **26¹ punktui**.
- 6) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.2.2 papunktis** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - b. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui** kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų

išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.2.2 papunktyje nustatyto reikalavimo;

- d. **Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“, **26¹ punktui**.
- 7) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.4 punktas** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui (kuris apima ir teisėtų lūkesčių principą), pagal kurį norminis teisės aktas negalioja atgal;**
 - b. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama pojstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - d. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.4 punkte nustatyto reikalavimo.
- 8) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.5 punktas** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui (kuris apima ir teisėtų lūkesčių principą), pagal kurį norminis teisės aktas negalioja atgal;**
 - b. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama pojstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - d. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio**

2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.5 punkte nustatyto reikalavimo.

- 9) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.6 punktas** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - b. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.6 punkte nustatyto reikalavimo.
- 10) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.7 punktas** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - b. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių**, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ **1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti

leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.7 punkte nustatyto reikalavimo.

- 11) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **5.9 punktą** prieštarauja:
- a. **konstituciniam teisinės valstybės principui, pagal kurį neleidžiama poįstatymiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu;**
 - b. **Elektros energetikos įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 1 punktui**, pagal kurį Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisykles;
 - c. **Elektros energetikos įstatymo 16 straipsnio 2 daliai, 16 straipsnio 12 daliai, 16 straipsnio 15 daliai, 16 straipsnio 24 daliai, 17 straipsnio 1 daliai, 17 straipsnio 2 daliai ir Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. rugpjūčio 7 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ 1 punktui**, kurie nustato veiklos elektros energetikos sektoriuje licencijų ir leidimų išdavimo, galiojimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo, galiojimo panaikinimo ir keitimo tvarką ir kuriuose nėra Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo 5.9 punkte nustatyto reikalavimo.
- 12) Pripažinti, kad Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. spalio 24 d. nutarimu Nr. O3E-1468 „Dėl asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo **8.1 papunktis** prieštarauja **Elektros energetikos įstatymo 31 straipsnio 2¹ dalies 3 punktui**, pagal kurį hibridinės elektrinės turi prioritetą.

PRIDEDAMA:

1. „Verslo žinios“ straipsnio „Didžiausi Lietuvos saulės ir vėjo parkai vienoje vietoje: VŽ žemėlapis“ elektroninė kopija, 6 lapai, 1 egz.;
2. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos viešai skelbtos informacijos elektroninė kopija, 2 lapai, 1 egz.;
3. Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos 2022 m. liepos 13 d. raštas Nr. R2-(E)-4070 elektroninė kopija, 6 lapai, 1 egz.;
4. Informacijos apie kreipimąsi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą elektroninė kopija, 6 lapai, 1 egz.;
5. Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo derinimo medžiagos elektroninė kopija, 82 lapai, 1 egz.;
6. Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašo derinimo medžiagos elektroninė kopija, 93 lapai, 1 egz.;
7. 2022 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. O3E-1468 su Asmenų pateiktų prašymų išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus įrengiant saulės šviesos energijos elektrines vertinimo tvarkos aprašu elektroninė kopija, 5 lapai, 1 egz.;
8. Atstovavimo sutartis, 1 lapas, 1 egz.;

9. Atsakymo elektroninė kopija, 3 lapai, 1 egz.

Pagarbiai

Seimo narys Remigijus Žemaitaitis